

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA
EKONOMICKÁ FAKULTA

KATEDRA ÚČETNICTVÍ

Formy platebního styku – rozvoj elektronického bankovníctví

The forms of payment – Development of Electronic Banking

Student: Lukáš Theuer

Vedoucí bakalářské práce: Ing. Marie Lichnovská, Ph.D.

Ostrava 2011

Místopřísežné prohlášení:

Místopřísežně prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracoval samostatně, mimo přílohu č. 1, která mi byla poskytnutá. Uvedl jsem všechnu použitou literaturu a ostatní zdroje, ze kterých jsem čerpal.

V Ostravě

.....

podpis

Poděkování:

Rád bych touto cestou poděkoval mé vedoucí bakalářské práce paní Ing. Marii Lichnovské, Ph.D. za odborné vedení a cenné rady.

1 ÚVOD.....	1
2 ZÁKLADNÍ POJMY ZASTŘEŠUJÍCÍ PLATEBNÍ STYK.....	2
2.1 CO JE TO PLATEBNÍ STYK.....	2
2.1.1 Definice.....	2
2.1.2 Účastníci platebního styku.....	2
2.1.3 Co je považováno za finanční aktivum	2
2.2 PRÁVNÍ ÚPRAVA ZASTŘEŠUJÍCÍ PLATEBNÍ STYK	2
2.3 HLAVNÍ KRITERIÁLNÍ ROZDĚLENÍ PLATEBNÍHO STYKU.....	3
2.3.1 Bezhotovostní platební styk.....	3
2.3.2 Hotovostní platební styk	9
2.3.3 Další pohledy na rozdělení platebního styku.....	10
2.4 NÁSTROJE PLATEBNÍHO STYKU	11
2.4.1 BANKOVNÍ PŘEVOD.....	11
2.4.2 PŘÍKAZY.....	11
2.4.3 Nástroje platebního styku, které jsou upraveny směnečným a šekovým zákonem	17
2.4.4 Nástroje platebního styku při dokumentárních platbách.....	22
3 ÚTLUM KLASICKÉ FORMY PLATEBNÍHO STYKU A VÝVOJOVÉ TRENDY ELEKTRONICKÉHO BANKOVNICTVÍ.....	27
3.1 ELEKTRONICKÉ BANKOVNICTVÍ.....	27
3.1.1 Prostředky skrze které lze účet spravovat na dálku	28
3.2 ANALÝZA VLASTNÍHO VÝZKUMU	32
3.2.1 Způsob výběru respondentů.....	32
3.2.2 Analýza dotazníků.....	32
3.2.3 VYHODNOCENÍ PRŮZKUMU.....	43
4 POROVNÁNÍ PRODUKTŮ ELEKTRONICKÉHO BANKOVNICTVÍ U RŮZNÝCH BANK	44
4.1 STRUČNÁ CHARAKTERISTIKA FINANČNÍCH INSTITUCÍ	44
4.1.1 ČSOB	44
4.1.2 Česká spořitelna	44
4.1.3 Poštovní spořitelna	45
4.2 BANKY V ČÍSLECH DNES.....	46
4.3 POROVNÁNÍ PRODUKTŮ ELEKTRONICKÉHO BANKOVNICTVÍ.....	46
4.3.1 Internetové bankovníctví.....	46
4.3.2 Telefonní bankovníctví.....	48
4.3.3 Mobilní bankovníctví	50
4.3.3 Produkty pro internetové obchody.....	51
4.3.4 Jiné produkty	52
5 ZÁVĚR.....	55
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY A INTERNETOVÝCH ODKAZŮ	
SEZNAM ZKRATEK	
PROHLÁŠENÍ O VYUŽITÍ VÝSLEDKŮ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE	
SEZNAM PŘÍLOH	

1 Úvod

Problematiku platebního styku jsem si vybral záměrně kvůli jeho stálé aktuálnosti v běžném životě člověka.

Platební styk je činnost, kterou provádí lidé denně a to bez ohledu na to, zda jsou podnikatelé nebo běžní občané, zda jsou zaměstnaní či nezaměstnaní nebo zda jsou studenti či důchodci. Všichni lidé mají své potřeby a touhy a pokud je chtějí uspokojit, musí za ně zaplatit. V dnešní době je spousta moderních elektronických technologií a s jejich rozvojem se rozvíjí i formy, jak lze uskutečňovat platební styk.

V mé bakalářské práci chci dosáhnout třech cílů. Prvním cílem je teoreticky vymezit právní legislativu platebního styku a provést základní rozdělení platebního styku. Pozastavím se u různých druhů platebních nástrojů a jejich použití. Vrcholem bude teoretický rozbor elektronického bankovníctví a prostředků využívaných v elektronickém bankovníctví.

Hlavním cílem mé bakalářské práce je analýza dotazníkového průzkumu v praktické části bakalářské práce. Každý dotazník obsahuje 20 otázek. Z výzkumu má vzejít, jak se rozvíjí používání elektronického bankovníctví mezi občany ČR. Výzkum bude analyzován dle čtyř kritérií (celkového vzorku respondentů, pohlaví, věku a sociálního postavení). Otázky jsou zaměřeny zejména na internetové bankovníctví a platební karty. Výzkum má vypovědět, zda občané preferují spíše klasické placení či elektronické placení. Dále má z výzkumu vzejít, jak jsou občané spokojeni se službami elektronického bankovníctví a v čem vidí největší výhody a nevýhody při placení po internetu.

Třetím cílem mé bakalářské práce je představit tři finanční instituce a popsat portfolio produktů elektronického bankovníctví, které daná instituce nabízí. Záměrem je vymezit výhody, které daná instituce nabízí oproti konkurenci a za jakou cenu tyto produkty nabízí.

2 Základní pojmy zastřešující platební styk

2.1 Co je to platební styk

2.1.1 Definice

Přesná definice pojmu „platební styk“ se v zákoně nenachází. I když zákon který se týká platebního styku, má široký záběr v této problematice. Obecně ale můžeme platební styk formulovat takto: je to vztah, který vzniká mezi osobou, která finanční aktiva odesílá neboli plátcem a osobou, pro níž jsou finanční aktiva určena, neboli příjemcem. Může zde vystupovat ještě třetí subjekt, tím bývá banka či jiná finanční instituce, která funguje jako zprostředkovatel platebního styku.

2.1.2 Účastníci platebního styku

Plátce a příjemce

„Základními účastníky platebního styku jsou plátce (payer) a příjemce (payee). Platební styk může být prováděn buď přímo mezi nimi, nebo mezi nimi existuje prostředník, kterým bývá zpravidla finanční instituce. Jakýkoliv prostředník v tomto vztahu je pouhým zprostředkovatelem příkazů klientů.“¹

Zprostředkovatel

Jak bylo uvedeno výše je to zpravidla finanční instituce, nejčastěji to bývá banka. Klient má u banky zavedený běžný účet a pomocí platebních příkazů uskutečňuje platební operace. Zprostředkování platebního styku je základní službou, kterou banka nabízí.

2.1.3 Co je považováno za finanční aktivum

Za finančním aktivum lze považovat cokoli, co lze v ekonomickém prostředí používat jako prostředek k placení za zboží nebo poskytnuté služby. Za nejběžnější finanční aktiva jsou považovány peníze, které musí být na trhu směnitelné, uchovávají hodnotu a jsou účetní jednotkou.

2.2 Právní úprava zastřešující platební styk

Platební styk zastřešuje samostatný zákon. Je to zákon č. **284/2009 Sb., o platebním styku** ve znění zákona č. 156/2010 Sb., který je účinný od 5. června 2010.

¹ SKAUNIC, I.; VODOVÁ, P. *Platební a účtovací styk*. 1. vyd. Karviná: Slezská univerzita v Opavě; Obchodně podnikatelská fakulta v Karviné, 2005. 257 s. ISBN 80-7248-308-0.

Tento zákon je nejnovější legislativou platebního styku. Zákon vznikl v souladu se směrnicí Evropského parlamentu a Rady EU 2007/64/ES. Základními změnami, které přinesl, bylo hlavně zkrácení platebních lhůt nebo zasílání měsíčních výpisů.

Další zákon, který se zabývá platebním stykem, je zákon č. **124/2002 Sb., o převodech peněžních prostředků, elektronických platebních prostředcích a platebních systémech** ve znění zákona č. 281/2009 Sb., který je účinný od 1. ledna 2011.

Mezi další zákony, které upravují platební styk, patří zákon č. **21/1992 Sb., o bankách**, který upravuje platební styk mezi bankami. Důležitý je **obchodní zákoník**, zákon č. **254/2004 Sb., o omezení plateb v hotovosti**, který se zabývá hotovostními převody.

Mimo zákony zajišťují právní úpravu platebního styku ještě různé vyhlášky a hlavně úřední sdělení které vydává ČNB. Se vstupem ČR do Evropské unie je povinnost se v platebním styku řídit i předpisy, které vydá Evropská unie. Jsou to nařízení Evropského parlamentu a Rady EU.

2.3 Hlavní kritériální rozdělení platebního styku

Za hlavní kritériální rozdělení je považováno rozdělení podle toho jaká se využívá forma peněz při převodním vztahu. Podle tohoto hlediska rozdělujeme platební styk na hotovostní, kdy jsou k převodu využívány hmotné peníze, a na druhé straně je to bezhotovostní platební styk, kdy jsou využívány „abstraktní“ peníze např. převod peněz mezi účty.

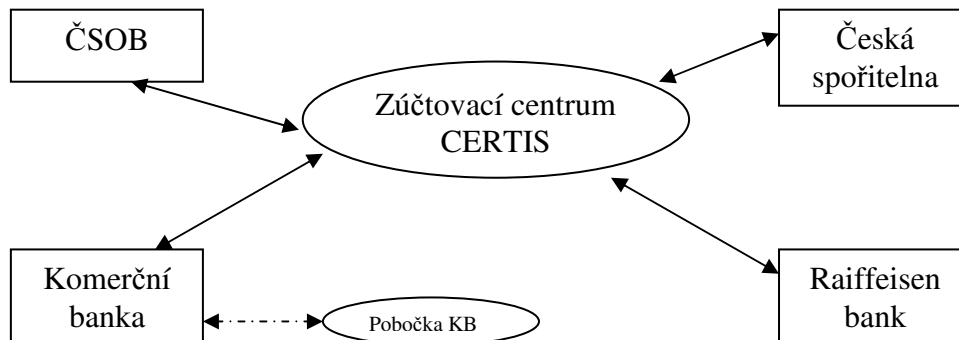
2.3.1 Bezhotovostní platební styk

Bezhotovostní platební styk je charakteristický tím, že dochází k převodu peněz mezi dvěma subjekty prostřednictvím účtů, které má každý ze subjektů zřízen v nějaké finanční instituci. Tato instituce vystupuje většinou jako zprostředkovatel převodu. Finanční institucí většinou bývá banka, která nabízí k těmto převodům běžný účet, což je základní produkt, který každá banka nabízí.

Pokud dochází k převodu peněžních prostředků u klientů téže banky a to i mezi různými pobočkami téže banky, banka pouze odečte peníze z účtu jednoho klienta a přičte je na účet klienta druhého. Pokud však dochází k bezhotovostnímu převodu peněz mezi různými bankami, je prostředníkem mezi převodem systém CERTIS. Tento systém je tzv. zúčtovacím centrem ČNB a slouží hlavně k tomu, aby měla centrální banka kontrolu nad likviditou obchodních bank. Toto zúčtovací centrum je prostředníkem při všech převodech mezi

tuzemskými bankami v tuzemské měně. Při platbách do zahraničí se používají tzv. korespondenční účty.

Schéma 2.1 Obecné schéma zúčtování bezhotovostních plateb²

Systém CERTIS je v ČR jediným mezibankovním zúčtovacím centrem. Byl spuštěn v roce 1992 ještě v době ČSFR. Po rozpadu ČSFR zůstal v ČR CERTIS a na Slovensku bylo vybudováno nové mezibankovní zúčtovací centrum.

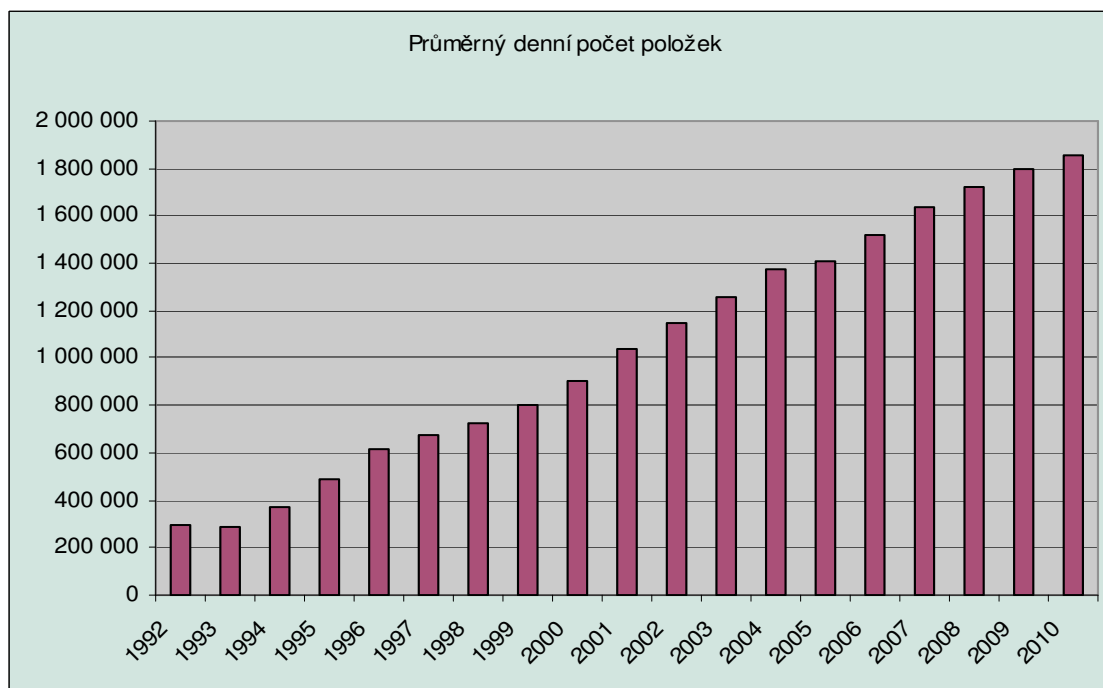
Každý účastník (banka) je specifikován přiděleným bankovním kódem a samotná transakce má přidělený specifický číselný kód.³

Již na samém počátku protéklo přes CERTIS kolem 250 000 položek (transakcí) denně. V dnešní době projde tímto zúčtovacím centrem až 2 000 000 transakcí denně. Tento nárůst je zapříčiněn porevolučním rozvojem naší země. Zásadní příčinou je rozvoj elektronického bankovníctví, které svou jednoduchostí ztraktivňuje převody peněz bezhotovostní formou platebního styku.

² Vlastní zdroj

³ http://www.cnb.cz/cs/platebni_styk/certis/certis_popis.html#bod05

Graf 2.1 Průměrný denní počet položek⁴

Běžný účet jako základní bankovní produkt

Základní charakteristika

Jedna ze základních služeb, kterou banka nabízí, je zprostředkování platebního styku. Aby mohl klient využívat této služby, musí mít u banky zavedený účet. Základní produkt, který banka v tomto směru nabízí, je běžný účet. Běžný účet je brán jako základní prvek, od kterého se potom odráží další využívání služeb klientem, které banka nabízí. Dále se dá běžný účet rozšířit například na kontokorentní účet (což je většinou účet běžný rozšířený na úvěrový, kdy klient má na svém účtu určitý minusový limit, kterým může překlenovat svou dočasnou finanční indispozici). Pokud klient obchoduje se zahraničím, může si nechat zřídit tzv. devizový účet, což je víceméně běžný účet, ale vedený v nějaké cizí měně, např. v Euro.

Využití běžného účtu

Z účtu se dá platit jak v tuzemsku, tak i v zahraničí. Hotovost z účtu je možné vybírat téměř všude, a to např. z bankomatu, u přepážky v bance, ale i v obchodech u pokladny. Je možné platit jednorázově, lze zadávat hromadné příkazy nebo nastavit i trvalé příkazy tzv. inkasa. Z toho vyplývá, že se dá používat k bezhotovostnímu i hotovostnímu placení.

Spektrum uživatelů je široké a banky dokáží přizpůsobit účet každému podle jeho potřeby, od obyčejných občanů, přes malé živnostníky, větší podnikatele až po velké giganty.

⁴ Statistické údaje ČNB; http://www.cnb.cz/cs/platebni_styk/certis/certis_stat.html

Tab 2.1; Tabulka klientů, kteří mohou využívat účty v bance⁵

Fyzické osoby	Tuzemci, cizozemci	Občané
		Podnikatelé
Právníkové osoby	Tuzemci, cizozemci	

Zřízení účtu

Účet se zřizuje na základě smlouvy, která musí být podle obchodního zákoníku §709 odstavce 2, v písemné formě. Smlouva musí obsahovat minimálně tyto náležitosti:

- **Právníková osoba:** obchodní firmu, označení majitele, sídlo firmy, IČO.
- **Fyzická osoba:** jméno, příjmení, bydliště, rodné číslo; popřípadě obchodní firmu, místo podnikání a IČO.
- **Označení banky či jiné finanční instituce.**
- **Dále obsahuje:** měnu, ve které bude účet veden, den, ke kterému se účet zřizuje.

Smlouva musí obsahovat obchodní podmínky. Lze je uvést přímo v části smlouvy, kde jsou uvedeny minimální náležitosti. Většinou však, a má to i své nezměrné praktické výhody, se ty to podmínky stanovují v samostatné příloze, která se stává nedílnou součástí samotné smlouvy o vedení běžného účtu.⁶

Mezi obchodní podmínky řadíme například stanovení ceny, za kterou se účet zřizuje, nebo paušální stanovení ceny, která se platí za vedení účtu například měsíčně. Dále se zde uvádí způsob úročení a v neposlední řadě platnost a účinnost dané smlouvy.

Číslo účtu⁷

se skládá ze dvou částí. První je základní část čísla účtu, a ta se skládá ze 2 až 10 číselných znaků. Některé banky umožňují vybrat si číslo, např. Raiffeisen banka umožňuje i to, že pokud klient přijde od jiné banky a chce totožné číslo, co měl. Pokud není číslo obsazené, tak mu ho banka nechá a změní se pouze kód banky. Většina bank však číslo přiděluje sama a nelze si ho zvolit. Druhá část je předčíslí, to je dobrovolně volitelné, může se skládat ze 2 až 6 číselných znaků. „Předčíslí i základní část čísla účtu musí splňovat kontrolu na modulo 11, tj. součet součinů $a_n \cdot 2_n$ (kde a_n je číslice z kontrolovaného čísla, n je pozice

⁵ MÁČE, M. *Platební styk klasický a elektronický*. 1. vyd. Praha: GRADA Publishing, 2006. 220 s. ISBN 80-247-1725-5.

⁶ Příloha č.1 – smlouva o zřízení účtu

⁷ Věstník ČNB; Podmínky České národní banky pro předávání dat platebního styku

této číslice, počítáno zprava od nuly) musí být dělitelný 11.“ Za samotným číslem se vždy uvádí ještě čtyřmístný kód banky, který je oddělen lomítkem. Každá obchodní banka má svůj specifický kód. Tento kód banka obdrží od ČNB v momentě, kdy od ní získává licenci na provozování bankovních služeb

Formát čísla

PPPPPP–ZZZZZZZZZZ/KKKK

Legenda: P-předčíslí, Z-základní část čísla, K-kód banky

IBAN – mezinárodní číslo účtu⁸

Je to číslo účtu ve formátu, který je stanoven mezinárodní normou ISO 13616. Důvodů, které vedli ke vzniku IBANu a tím ke sjednocení formátu čísla účtu, je mnoho. Tím, že se začal používat IBAN se zrychlilo a z automatizovalo zpracování přeshraničních příkazů. Zahraniční platební styk se díky tomu zjednodušil a zlevnil. Nejdůležitější je však to, že zavedením IBANu přestaly vznikat chyby při zadávání čísla účtu, které vznikaly v důsledku toho, že každá země měla jiný formát čísla. U nás je IBAN od roku 2002, kdy ho ČNB pro ČR zaregistrovala.

Jak má vypadat číslo ve formátu IBAN

- Obsahuje jak číslice, tak i písmena (velká).
- Struktura IBANu má tři části:
 - 2 znaky, které pomocí písmen tvoří kód země (u nás je to CZ).
 - Další 2 znaky slouží právě pro kontrolu programem, zda není číslo chybně zadané.
 - Zbytek znaků, kterých může být maximálně 30, obsahují kód banky a číslo účtu v běžném formátu dané země.
- Formát čísla se liší také podle toho, zda jde o jeho elektronickou formu, v tom případě je zadáváno bez mezer, anebo o formu písemnou, kde každá čtveřice znaků je oddělena mezerou.

Norma nestanovuje, na které pozici bude umístěn kód banky a na které běžné číslo účtu. Toto si stanoví každá země sama a podle toho musí všechny banky v dané zemi tvořit IBAN čísla. IBAN v ČR se skládá z 24 znaků a kód banky je umístěn před číslem účtu.

⁸ http://www.cnb.cz/cs/platebni_styk/iban/iban_mezinar_cislo_uctu.html

Formát čísla IBAN v ČR
ZZKK BBBB CCCC CCCC CCCC CCCC

Legenda: Z-kód země, K-kontrolní znak, B-kód banky, C-číslu účtu v běžném formátu

Tab 2.1 Příklad čísla účtu v různých formátech pro Českou republiku⁹

<i>Tuzemské bankovní spojení</i>	<i>IBAN – elektronická forma</i>	<i>IBAN – písemná forma</i>
19-2000145399/0800	CZ6508000000192000145399	CZ65 0800 0000 1920 0014 5399
178124-4159/0710	CZ6907101781240000004159	CZ69 0710 1781 2400 0000 4159

Zrušení účtu

Ke zrušení účtu může dojít z mnoha různých důvodů, které můžeme sloučit do třech skupin. Ty se specifikují podle toho, kdo dává podnět ke zrušení.

V první řadě může chtít od smlouvy odstoupit sám majitel účtu. Majitel může odstoupit od běžného účtu kdykoliv bez jakéhokoliv udání důvodu. Má na to právo podle obchodního zákoníku. Zrušit účet může buďto výpovědí nebo dohodou. Zánik účtu u vypovězení nastává momentem doručení písemné výpovědi. Mohou nastat situace, kdy běží ještě výpovědní lhůta, ta se stanovuje ve smlouvě o zřízení účtu.

Na druhé straně může dát podnět ke zrušení banka. Ta ruší účet podle podmínek, které jsou vymezeny ve smlouvě o zřízení účtu. Banka může rušit účet dvěma způsoby, a to buď výpovědí nebo okamžitým odstoupením od smlouvy. „Výpověď je jednostranný právní akt učiněný z vůle banky z důvodů uvedených v obchodních podmínkách, pokud nejsou v rozporu s obecně platným právním předpisem.“¹⁰ Zrušit účet okamžitým odstoupením od smlouvy může banka pouze v momentě, když dojde k závažnému porušení stanovených obchodních podmínek anebo porušení podmínek není sice tak závažné, ale opakuje se. Velký rozdíl u těchto dvou možností odstoupení je také v době účinnosti. U okamžitého odstoupení od smlouvy nastává zánik dnem doručení výpovědi majiteli účtu. Obyčejnou výpověď zaniká účet na konci dalšího měsíce po měsíci, ve kterém byla doručena písemná výpověď.

Do třetí skupiny se řadí jiné důvody, které většinou vyplývají ze smlouvy o zřízení a vedení účtu. Takovým důvodem může být třeba uplynutí doby, na kterou byl běžný účet zřízen nebo splnění účelu, pro který se běžný účet zřizoval. Dále se účet zruší, pokud je na majitele účtu uvalena likvidace nebo konkurz.

⁹ http://www.cnb.cz/cs/platebni_styk/iban/iban_mezinar_cislo_uctu.html

¹⁰ MÁČE, M. *Platební styk klasický a elektronický*. 1. vyd. Praha: GRADA Publishing, 2006. 220 s. ISBN 80-247-1725-5.

2.3.2 Hotovostní platební styk

Druhou neméně významnou formou placení, je placení ve formě hotových peněz. „Hotovostní platební styk je převod peněz od jednoho subjektu k druhému, provedený prostřednictvím hotovostních peněz tj. bankovek a mincí v jejich fyzické podobě.“¹¹

Bankovky a mince

ČNB hotové peníze netiskne ani nerazí. ČNB pouze říká, jak tyto peníze mají vypadat a jaké mají obsahovat bezpečnostní prvky, a v konečné fázi peníze rozdělují do obchodních bank a České pošty, která v oběhu peněz hraje podobnou úlohu jako obchodní banky. Skrze tyto instituce se hotové peníze dostávají mezi obyvatelstvo.

Ražením českých mincí je pověřena Česká mincovna bižuterie Jablonec nad Nisou. Bankovky tiskne Statní tiskárna cenin, která se nachází v Praze a kromě bankovek tiskne i doklady, cenné papíry či platební karty.

Formy hotovostních plateb

Hotovostní platby mají celou řadu různých podob podle toho, mezi jakými subjekty dochází k platbám a zda je platba celá hotovostní nebo napůl hotovostní a napůl bezhotovostní. Z těchto hledisek rozlišujeme:

- ***Platba, která se v bance u přepážky zaplatí ve prospěch nějakého účtu***
(Většinou bývá platba složena ve prospěch účtu, který je veden u té banky, u které peníze vkládáme; vklad na účty cizích bank bývá vysoce zpoplatněn. V dnešní době rychlého elektronického vývoje lze hotové peníze vkládat u některých bank i přes bankomaty.)
- ***Vybírání hotových peněz z účtu*** (Je pravým opakem předešlé formy, nejčastěji je uskutečňován skrze bankomaty, ale k tomu je potřeba platební karty. Výběr bez karty se provádí u přepážky v bance. Přepážkový systém je využíván hlavně u výběru větší hotovosti, která se hlásí dopředu, aby banka připravila dostatečný obnos.)
- ***Výběr peněz z platební karty*** (tento způsob je v dnešní době využíván hlavně při výběrech z bankomatu. Dá se provádět i u pokladny v bance.)
- ***Poukaz k výplatě z účtu v jiné pobočce banky***
- ***Výběr peněz pomocí šeku*** (peníze jsou propláceny u pokladny v bance po předložení šeku)

¹¹ SKAUNIC, I.; VODOVÁ, P. *Platební a zúčtovací styk*. 1. vyd. Karviná: Slezská univerzita v Opavě; Obchodně podnikatelská fakulta v Karviné, 2005. 257 s. ISBN 80-7248-308-0.

- **Placení mimo banku** (tento způsob placení je nejčastěji využívanou hotovostní formou placení. Je to styk, který je oboustranně hotovostní. Nejčastěji je to např. placení v obchodech, restauracích atd.)

Při platbě hotovými penězi je snazší prát špinavé peníze nebo realizovat aktivity v šedé ekonomice. Proto stát přijímá určitá opatření, kterými omezuje využívání placení hotově a podporuje spíše bezhotovostní placení, při kterém má kontrolu nad uskutečněnými platebními transakcemi, protože účty v bankách a jiných finančních institucích nesmí být vytvořeny anonymně. Toto omezení spočívá v limitech, které jsou zákonem určeny. Pokud částka převyší určitou hranici nesmí být uhrazena hotově a nesmí být na účet vložena anonymně. Všechna tato opatření platí i v ČR.¹²

2.3.3 Další pohledy na rozdělení platebního styku

Základní rozdělení je na hotovostní a bezhotovostní platební styk. Toto je však pouze jedno kritérium, a to podle způsobu placení, ale z různých pohledů na platební styk vyvstanou na povrch různé možnosti jiného kritériálního rozdělení.

1. Na platební styk se dá nahlížet podle toho, zda probíhá platba mezi klienty téže banky, což je styk tzv. **vnitrobankovní**. Nebo styk, který je proveden mezi klienty různých bankovních institucí, což je tzv. **mezibankovní**.
2. Z dalšího hlediska se dá nahlížet na platby podle typu transakce. Buď transakce vyplývá z obchodní činnosti nebo nemá s obchodní činností nic společného.
3. Dále záleží na tom, zda-li je platba uskutečněna pouze na základě příkazu, což je tzv. **hladká platba** nebo platba, kterou doprovázejí určité dokumenty, které částečně zajišťují splnění podmínek zaplacení. Říká se jim tzv. **dokumentární platby**.
4. Důležité kritérium je rychlost uskutečnění platby. Platby jsou uskutečněny **standardně** podle dohodnutých smluvních podmínek anebo **expresně**. Expresní platby urychlují odepsání a připsání peněz za určitý poplatek.
5. Za zmínku ještě určitě stojí rozdělení platebního styku podle toho zda je uskutečněn uvnitř státu tzv. **tuzemský** nebo mezi ČR a cizím státem mimo EU

¹² SKAUNIC, I.; VODOVÁ, P. *Platební a zúčtovací styk*. 1. vyd. Karviná: Slezská univerzita v Opavě; Obchodně podnikatelská fakulta v Karviné, 2005. 257 s. ISBN 80-7248-308-0.

což je **zahraniční** styk. Speciální placení je mezi státy EU a říká se mu **přeshraniční**.

Tohle nejsou určitě všechna kritéria, podle kterých lze nahlížet na platební styky, ale jsou to určitě ty, které jsou nejčastější. Důležitost daného kritéria je určována podle toho, na co je v daném momentě kladen důraz.

2.4 Nástroje platebního styku

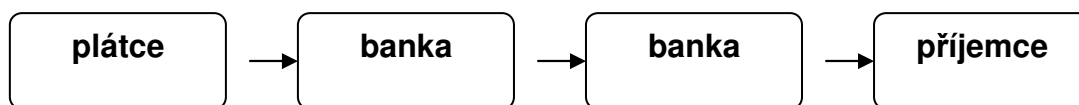
2.4.1 BANKOVNÍ PŘEVOD

Bankovní převod je považován za základní platební nástroj, který je u nás i ve světě využíván k provádění bezhotovostního platebního styku

Definice bankovního převodu

„Bankovní převod je příkaz klienta jeho bance, aby na vrub jeho účtu provedla v určitém čase určitou platbu ve prospěch jiného účtu nebo příkaz klienta, aby na vrub účtu jiné osoby banka převedla v určitém čase určitou platbu ve prospěch jeho účtu.“¹³

Schéma 2.2 Obecné schéma platby bankovním převodem¹⁴

Složky bankovního převodu

Bankovní převod jako takový obsahuje dvě složky, které prochází informačními kanály. První složka je ta, která subjekty vystupující v bankovní převodu informuje o provedené platbě. Po druhé složce se uskutečňuje samotný přesun peněžních prostředků.

2.4.2 PŘÍKAZY

Důležité rozdělení je dle typu platebního příkazu. Jak je v samotné definici bankovního převodu uvedeno, může klient zadávat dvojí příkaz bance. Na jedné straně může dát příkaz, aby bylo z jeho účtu strženo ve prospěch jiného účtu, tento příkaz se nazývá **příkaz k úhradě**. Na druhé straně lze zadat příkaz, aby z cizího účtu bylo strženo ve prospěch vlastního účtu, to se nazývá **příkaz k inkasu**.

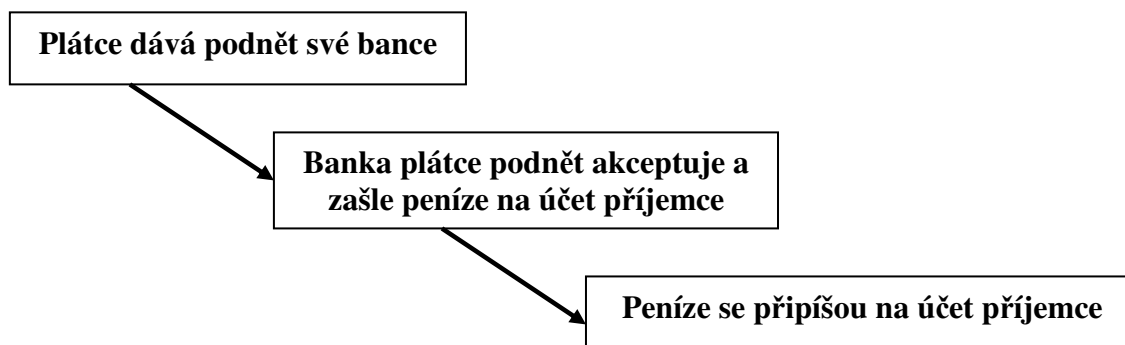
¹³ SKAUNIC, I.; VODOVÁ, P. *Platební a zúčtovací styk*. 1. vyd. Karviná: Slezská univerzita v Opavě; Obchodně podnikatelská fakulta v Karviné, 2005. 257 s. ISBN 80-7248-308-0.

¹⁴ SKAUNIC, I.; VODOVÁ, P. *Platební a zúčtovací styk*. 1. vyd. Karviná: Slezská univerzita v Opavě; Obchodně podnikatelská fakulta v Karviné, 2005. 257 s. ISBN 80-7248-308-0.

Příkaz k úhradě

Příkaz k úhradě je jednoduchá a nejčastěji využívaná forma placení, která je v rámci bezhotovostního styku používána. Vychází z toho, že podnět k platbě dává plátce, který zadává své bance, aby k tíži jeho účtu zaslala peníze na účet příjemce.

Schéma 2.3 Obecné schéma jednosměrný příkaz k úhradě

Příkaz může klient podávat ve dvou formách. A to v klasické písemné formě, kde se využívají předepsané formuláře. Druhý způsob, který začíná být v dnešní době více aktuální, je pomocí elektronického bankovníctví, kdy klient zadává příkazy na dálku.

Příkaz k úhradě se může lišit podle různých hledisek

a.) Podle počtu plateb uskutečněných jedním platebním příkazem

- **Jednotlivý příkaz** – klient tímto způsobem zadává pouze jednu konkrétní platbu.
- **Hromadný příkaz** – klient na jeden formulář zadá více plateb. Příjemci plateb mohou být různí, ale platby musí proběhnout ve stejný den.

b.) Podle opakovatelnosti daného příkazu

- **Jednorázový příkaz** – příkaz je proveden pouze jednou, nebude se opakovat v žádném intervalu.
- **Trvalý příkaz k úhradě** – je to příkaz, který se provádí u plateb, které se opakují v určitém intervalu, ve stejné výši a ve prospěch účtu stejného příjemce. Tato forma příkazu je výhodná jak pro klienta tak i banku, protože příkaz zadá pouze jednou.

Náležitosti, které musí obsahovat příkaz k úhradě

Stanovuje je ČNB vyhláškou. Náležitosti jsou stejné jak pro klasické podání formuláře, tak pro platbu skrze elektronické bankovníctví. Dají se rozdělit do dvou skupin. První jsou náležitosti **obligatorní**, které jsou předepsané vyhláškou a příkaz k úhradě je musí obsahovat vždy. Patří sem:¹⁵

- Označení, že se jedná o příkaz k úhradě.
- Bankovní spojení plátce.
- Bankovní spojení příjemce.
- Částku v české měně.
- Podpis, elektronický podpis nebo jiný kód zajišťující identifikaci příkazce.
- Konstantní symbol (je povinný, pokud to stanoví zvláštní právní předpis nebo pokud příjemcem státní rozpočet).

Pokud příkaz neobsahuje tyto předepsané náležitosti, banka ho nemusí od klienta přijmout.

Za druhé jsou to náležitosti **fakultativní**, kterým se také říká ostatní náležitosti. Tyto náležitosti většinou vyvstanou z dohody mezi plátcem a příjemcem a slouží ke specifikaci té dané platby. Patří sem:

- Datum splatnosti (pokud se nestanoví, banka provede platbu do dvou pracovních dnů).
- Variabilní symbol (hlavní prvek, který specifikuje platbu pro příjemce).
- Specifický symbol (usnadňuje práci bance).
- Textové pole (poznámka pro příjemce, také slouží ke specifikaci platby pro příjemce).
- Datum vystavení příkazu.

Příkaz k inkasu

Dá se říct, že je opakem příkazu k úhradě. Na rozdíl od příkazu k úhradě nedává podnět k platbě plátce, ale podnět k platbě dává příjemce platby. Příkaz k inkasu se provádí pokud nastane jeden z těchto čtyř případů:

- ***Pokud se mezi sebou dohodnou plátce a příjemce.*** Nejčastěji ho využívá běžné obyvatelstvo při úhradě záloh na energie (plyn a elektřinu) nebo pronájem atd. Nejvíce využívaná je v tomto směru služba České pošty, která

¹⁵ MÁČE, M. *Platební styk klasický a elektronický*. 1. vyd. Praha: GRADA Publishing, 2006. 220 s. ISBN 80-247-1725-5.

se nazývá SIPO (*Soustředěné inkaso plateb obyvatelstva*). Tato služba slouží k inkasování plateb od FO ve prospěch ostatních osob.

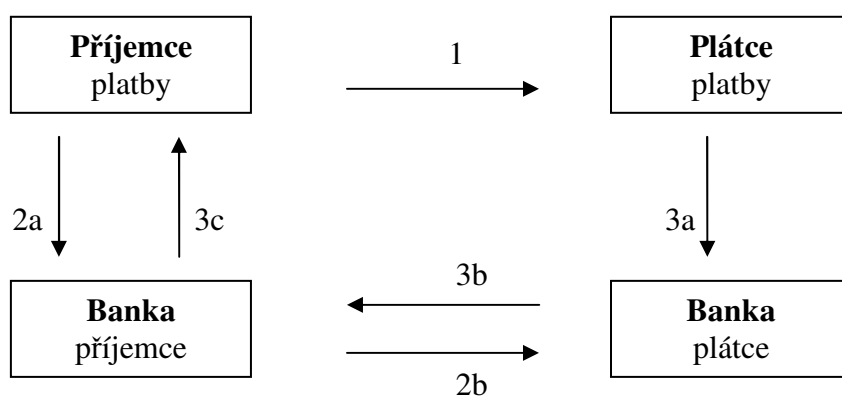
- **Stanovení právním předpisem.** Jsou některé platby, které mají ze zákona stanovené, že se mají hradit formou příkazu k inkasu. (Například to může být úhrada dluhu na sociálním zabezpečení.
- **Příkaz k inkasu je stanoven soudním rozhodnutím či rozhodnutím jiného státního orgánu.**
- **Příkaz k inkasu se stanoví mezi klientem a bankou ve smlouvě o zřízení účtu.** Ve smlouvě se dohodnou, že si určité bankovní poplatky bude banka strhávat sama.

V dnešní době se nejčastěji vyskytuje první případ. Příkaz k inkasu je nutno dohodnout mezi plátcem a jeho bankou, protože banka neví, co si mezi sebou dohodli plátcem a příjemcem. Nejdůležitější údaje, které musí klient nahlásit je, kdo může peníze strhávat a kolik může strhnout (musí nastavit limit).

Příkaz k inkasu jako takový má pouze jednu výhodu. Výhoda plyne příjemci platby, ten má pravomoc strhávat si peníze sám z účtu plátce. Jinak je inkaso určitě rizikovější oproti příkazu k úhradě a pro banku znamená více úkonů (Z toho vyplývá, že je také dražší než příkaz k úhradě).

Provádění příkazu k inkasu a účastníci

Schéma 2.4 Průběh příkazu k inkasu¹⁶

Legenda

- 1 dodání služby
- 2a příkaz k inkasu dlužné částky
- 2b žádost o odepsání peněžních prostředků z účtu plátce
- 3a prozkoumání oprávněnosti inkasa a zatížení účtu plátce
- 3b poukázání platby ve prospěch příjemce platby
- 3c připsání platby ve prospěch účtu příjemce

¹⁶ MÁČE, M. *Platební styk klasický a elektronický*. 1. vyd. Praha: GRADA Publishing, 2006. 220 s. ISBN 80-247-1725-5.

Jako u příkazu k úhradě lze i příkaz k inkasu podat ve dvou formách. A to v klasické písemné ve formě formuláře, ve formě obchodního dopisu nebo pomocí nějakého prostředku elektronického bankovníctví.

Druhy příkazů k inkasu

Je to stejné jako u příkazu k úhradě. Dle počtu plateb je to buď ***jednotlivý příkaz k inkasu*** nebo ***hromadný příkaz k inkasu***. Dle opakovatelnosti je to ***jednorázový příkaz k inkasu*** nebo ***trvalý příkaz k inkasu***.

Náležitosti příkazu k inkasu jsou stejné jako u příkazu k úhradě.

Zahraniční platební příkaz

Při příkazech, které směřují přes zahraničí, se používá bankovní převod ve formě tzv. ***hladkého platu***. Další důležitou věcí, která se při zahraničních platebních stycích vyskytuje, jsou tzv. ***Korespondenční účty***.

Korespondenční účty mají mezi sebou otevřený tuzemská banka a zahraniční banka. Slouží k rychlému přímému propojení bank. Využívá se zde dvou typů účtů:

- **Nostro účet** – je účet tuzemské banky vedený u zahraniční banky, tento účet je veden v zahraniční měně té dané země.
- **Loro účet** – je účet zahraniční banky zavedený u tuzemské banky, tento účet je veden v tuzemské měně.

Korespondenční účty nesmí být podle mezinárodních pravidel úročeny.

Hladký plat

je bankovní převod, který je upraven tak, aby svou jednoduchostí uspokojil potřeby při placení do zahraničí. Hlavní výhodou hladkého platu jsou nízké náklady s ním spojené. Je využitelný v obchodních platbách (např. platba za dovoz zboží či služeb), ale i platbách neobchodních (např. výnosy z pronájmu nemovitostí v zahraničí či alimenty, které klient platí do zahraničí).

Druhy hladkých platů rozlišujeme ze tří hledisek:

1. **Z pohledu banky** (*došlé hladké platy* = úhrady, které přijdou bance ze zahraničí; *vyšlé hladké platy* = úhrady, které banka uskutečňuje do zahraničí).
2. **Z pohledu klienta banky** (*došlé hladké platy z obchodního vztahu* = platby z vývozní činnosti; *vyšlé hladké platy z obchodního vztahu* = platby z dovozní činnosti).

3. *Nejdůležitější hledisko rozdělení hladkých platů je podle doby uskutečnění*

- *Pokud se uskuteční předem* – zboží je doručeno až po uskutečnění platebního příkazu (tzv. akontace), tento typ příkazu vyplývá z nedůvěry.
- *Pokud se uskuteční po* – příkaz je zadán až po dodání zboží, tento typ je znakem důvěry mezi dodavatelem a odběratelem.

Způsob provedení hladké platy

Banka, provádějící hladký plat na základě klientova příkazu, požádá svého zahraničního korespondenta, aby na vrub jejího účtu připsala příslušnou částku na účet příjemce. Banka příjemce po ověření platnosti příkazu provede výplatu příjemci.¹⁷

Náležitosti zahraničního platebního příkazu¹⁸

- Název příkazce a číslo jeho účtu.
- Částka, která má být placená v cizí měně.
- Název cizí měny v kódu ISO(např. CZK).
- Název příjemce úhrady a číslo jeho účtu.
- Název a adresa peněžního ústavu příjemce.
- Informace o tom, kdo platí poplatky spojené z převodem.
- Účel platby.
- Podpis příkazce.

Doba přijetí příkazu a doba realizace

Doba přijetí platebního příkazu má spojitost s pracovní dobou zpracovatelského centra. Když platební příkaz dojde mimo tuto dobu, bude přijat následující den.

Realizován je platební příkaz během čtyř dnů po obdržení zpracovatelským centrem.

SWIFT (Společnost pro celosvětovou mezibankovní finanční telekomunikaci)

Je to telekomunikační síť, která spojuje banky a jiné finanční instituce, které jsou členy této sítě. Díky tomuto spojení je umožněn rychlý, spolehlivý a hlavně bezpečný přenos dat, které mají souvislost s platebními a finančními transakcemi. Tečou přes tuto síť pouze informace nikoliv peníze.

¹⁷ HOUDA, M.; MARVANOVÁ, M. *Platební styk aneb platební a zajišťovací instrumenty ve vnitřním i zahraničním obchodě*. 1. vyd. BRNO: E.P.B.K., 1993. 246 s. ISBN 80-901-627-2.

¹⁸ MÁČE, M. *Platební styk klasický a elektronický*. 1. vyd. Praha: GRADA Publishing, 2006. 220 s. ISBN 80-247-1725-5.

2.4.3 Nástroje platebního styku, které jsou upraveny směnečným a šekovým zákonem

Zákon č. 191/1950 Sb. neboli zákon směnečný a šekový je nejstarším zákonem v ČR. Tím, že je nejstarší, řadí se také mezi zákony, které jsou v českém právním systému nejkvalitnější. Je formulován tak, že se těžko obchází. Jsou známy dvě oblasti, podle kterých je upravován tento zákon. Je to oblast Ženevské konvence a anglosaské právo. Do tohoto zákonu spadají dva nástroje platebního styku, ŠEK a SMĚNKA.

Šek

Přesná definice šeku v zákoně není. Šek je cenným papírem, a také úvěrovým nástrojem krátkodobého charakteru (tzv. má splatnost do jednoho roku). Šek má využití jak při úhradě bezhotovostním způsobem, tak se také využívá, a to mnohem častěji, při výběru hotových peněz u přepážky v bance. Použití šeku lze definovat jako příkaz k úhradě, který dává vystavitel směnky své bance, aby uhradila osobě uvedené na šeku částku hodnoty uvedené na šeku.

Šeky vydávají specifické asociace nebo velké banky.

Kdy se nejčastěji využívá šek

- Pokud příjemce neuvede na sebe bankovní spojení a nelze díky tomu provést bezhotovostní platební styk.
- Bankovní spojení sice existuje, ale nelze na něm provést danou transakci.
- Nelze provést z diskrétních důvodů.

Náležitosti šeku

zákon přesně specifikuje. Dokonce se i dělí na podstatné náležitosti (pokud nejsou uvedeny šek je neplatný) a nepodstatné, které jsou spíše doplňující.

Podstatné náležitosti¹⁹

- Písemná forma a jednotný jazyk v celém šeku.
- Označení „šek“ v textu listiny.
- Bezpodmínečný příkaz zaplatit určitou šekovou sumu.
- Jméno toho, kdo má platit.
- Místo, kde má být placeno.
- Datum a místo vystavení.
- Podpis výstavce.

¹⁹ MÁČE, M. *Platební styk klasický a elektronický*. 1. vyd. Praha: GRADA Publishing, 2006. 220 s. ISBN 80-247-1725-5.

Na šeku je uváděna vždy šeková suma jak číslem, tak slovně. Pokud by byly hodnoty různé platí hodnota napsána slovy.

Mezi **nepodstatné náležitosti** patří číselné označení šeku, údaje o osobě, které má být šek proplacen, anebo třeba číslo účtu, z kterého se má vyplatit příslušná šeková suma.

Účastníci šekové transakce

- **Výstavce šeku** neboli ten, který uděluje příkaz zaplatit z jeho účtu danou sumu.
- **Šekovník** – bývá to banka, u které má vedený účet výstavce šeku.
- **Majitel šeku** – osoba, které má být šek proplacen.

Základní členění šeků

- **Šek na řad (orderšek)** – je to šek, který je vystaven na určitou osobu, ale obsahuje doložku „na řad“ (tzn. že práva, které určitá osoba z šeku má, lze převádět na jinou osobu; používá se tzv. indosament).
- **Šek na jméno (rektašek)** – je to šek, který je taky vystaven na určitou osobu, ale obsahuje doložku „nikoli na řad“ (tzn. že práva nelze na nikoho převést).
- **Šek na majitele (na doručitele)** - na šeku není uvedené žádné konkrétní jméno, kdo je majitelem, proto dostane peníze ten, kdo šek předloží.

Šeky lze dále členit z hlediska **výstavce** na šeky **soukromé** (tyto šeky vystavuje FO nebo PO nebankovního typu) a **bankovní** šeky (tyto šeky vystavují banky a charakterizují se vysokou kvalitou).

Proplácení šeku

Proplácení šeku je velice různorodé, v každé zemi se uskutečňuje proplácení trochu jinak. Banky jsou specializované na dva způsoby. Buď *přímo šek proplatí* po předložení šeku nebo *šek přijmou k inkasu*. Šek k inkasu je služba, kterou banka zprostředkuje zaplacení částky uvedené na šeku šekovníkem. V praxi mohou nastat dvě situace. Banka šek převezme a proplatí ho klientovi, až dostane peníze od šekovníka anebo může klientovi při převzetí vyplatit zálohu a zbytek mu proplatí, až banka dostane peníze od šekovníka.

Lhůty k předložení šeku

Šek je splatný na viděnou, ale zákon přesně stanovuje lhůty k proplacení šeku. Není řečeno, že po uplynutí lhůty je šek neplatný, šek je platný stále. Pokud je však šek předložen po lhůtě předložení, nemusí ho šekovník proplatit. Lhůty pro předložení šeku se liší podle toho, kde má být šek proplacen:

- Pokud je šek vyplacen ve stejném státě, kde je vystaven, potom je lhůta na předložení **8 dnů**.
- Pokud je šek vyplacen v jiném státě, ale nachází se tento stát na stejném kontinentě jako stát, kde byl šek vyplacen je, lhůta na předložení do **20 dnů**.
- Pokud je šek vyplacen v jiném státě a je tento stát i na jiném kontinentě, než stát, kde byl šek vystaven, potom je lhůta na předložení **70 denní**.

Speciální forma šeku

Speciální formu šeku představuje **cestovní šek**. Využívá se v mezinárodním cestovním ruchu a jeho hlavní výhodou je plná nahraditelnost peněz v hotovosti, tzn. že se dá nejen přeměnit na hotové peníze, ale dá se použít při placení v obchodech či v restauracích.

Je využíván hlavně v zemích, kde není moc bezpečné mít hotové peníze u sebe a v zemi nelze používat moderní bezpečnější platební prostředky jako je např. platební karta. Šek je vystavován přímo na určité jméno a při předložení k proplacení je nutné předložit doklad o totožnosti a šek podepsat. Tímto způsobem je šek chráněn proti zcizení a zneužití. Pokud majitel šek ztratí, je mu vyplacená náhrada.

Šeky v ČR

V ČR nejsou šeky moc využívány, spíše se používají cestovní šeky, ale i ty jsou poměrně méně častým jevem. Hlavní důvod proč tomu tak je, vyplývá z doby, která u nás byla před rokem 1989, kdy šeky u nás neměly žádné využití a cestovní už vůbec ne. Po roce 1989 k nám začal proudit systém elektronických prostředků a tím u českého občana nevznikla potřeba využívat šeky.

V EU je situace podobná. Šek není moc využívaným prostředkem k placení. Země, kde se hojně využívají šeky, je USA.

Směnka

Směnku lze charakterizovat jako cenný papír, jehož hlavní funkcí je zajištění zaplacení. Cenné papíry, podobné svou funkcí směnce, se objevovaly již ve 12. století. V té době byly využívány hlavně pro svou úvěrovou funkci.

Přesná definice směnky v zákoně není. Běžně je známa tato definice: „*Směnka je cenný papír obsahující bezpodmínečný písemný závazek v přesně určené formě poskytující majiteli směnky právo vyžadovat ve stanovené lhůtě úhradu peněžní sumy uvedené na směnce*“.²⁰

Rozdělení směnek

Směnky lze rozdělit podle různých kritérií. Nejčastějším, ne však základním, je rozdělení směnek na směnku *vlastní* a směnku *cizí*.

- Vlastní směnka je charakteristická tím, že obsahuje příslib (spíše slib) dlužníka, že směnku zaplatí do určité doby. Z toho vyplývá, že směnku sepisuje dlužník a ve směnce se musí nacházet slovo ZAPLATÍM.
- Cizí směnka bývá většinou sepsána z pozice věřitele, který směnkou přikazuje aby mu dlužník zaplatil ve stanovené výši a do stanovené doby danou částku. Směnka musí obsahovat v textu vždy slovo ZAPLAŤTE.

Méně často narazíme na rozdělení na *směnky platební a směnky zajišťovací*. U směnky zajišťovací není jejím účelem proplacení, ale je vystavena za účelem splnění jiného závazku. Po uspokojení závazků směnka přestane platit. Platební směnka je využívána při dodávkách zboží a služeb a hlavním důvodem existence je, aby v určitém okamžiku bylo zaplacení. Zajišťovací směnka slouží jako záruka zaplacení.²¹

Náležitosti směnky

Zákonem jsou přesně stanovené náležitosti, které musí směnka obsahovat. Plnění směnky je vázáno pouze na zákonné náležitosti, a proto je směnka kvalitní a spolehlivý platební nástroj v každé době. Směnka nesmí obsahovat vedle náležitosti nějaké další podmínky, pokud tomu tak je, směnka je špatná a neplatná.

²⁰ <http://www.businessinfo.cz/cz/clanek/orientace-v-pravnich-ukonech/smenky-opu/>

²¹ <http://www.businessinfo.cz/cz/clanek/orientace-v-pravnich-ukonech/smenky-opu/>

Mezi zákonné náležitosti patří tyto:²²

- *Ve směnce musí být uvedeno slovo směnka* (v jazyce, v jakém je směnka napsaná).
- *Musí tam být uveden příkaz či slib zaplatit určitou částku* (částka musí být uvedena jak číslicemi tak slovy a pokud je nominální rozdíl mezi částkami platí vždy částka napsaná slovy).
- *Označení toho kdo má platit (směnečníka)* (tato náležitost je povinná ve směnce v případě, kdy je vystavena směnka jako cizí)
- *Údaj o době splacení* (Splacení se stanovuje ve směnce čtyřmi způsoby a to: *na viděnou* – při předložení směnečníkem; *na určitý čas po viděné* – splatná za určitý čas po předložení směnečníkem; *na určitý čas po datu vystavení* – na směnce je datum vystavení a je stanoveno, do kdy od tohoto data má být směnka splacena; a poslední forma je *na určitý den* – na směnce je stanoven přesný den, kdy je směnka splatná).
- *Uvedení místa splacení* (nemusí být uvedeno, ale v tom případě je místem splacení bydliště dlužníka).
- *Jméno věřitele na jemuž má být částka na směnce placena.*
- *Datum a místo vystavení směnky.*
- *Podpis výstavce* (musí být vždy vlastnoruční).

Převod směnek

„Práva vyplývající ze směnky je možné převést indosamentem (rubopisem) nebo postoupením (CESÍ)“.²³

Indosamentem – se převádí práva na třetí osobu, pokud není na směnce uvedeno *nikoliv na řad*. Práva se musí převést celé a nesmí se rozdělovat mezi více lidí. Převod se vyznačí na rubu směnky tzv. indosační doložkou a předá směnku novému majiteli.

Postoupením (CESÍ) - tento způsob se používá, pokud směnka obsahuje doložku *nikoli na řad*. Takto může být směnka převedena pouze písemnou smlouvou o postoupení pohledávky, která vychází z občanského zákoníku. Tímto způsobem dochází k převodu omezeného množství práv.

²² <http://www.businessinfo.cz/cz/clanek/orientace-v-pravnich-ukonech/smenky-opu/>

²³ MÁČE, M. *Platební styk klasický a elektronický*. 1. vyd. Praha: GRADA Publishing, 2006. 220 s. ISBN 80-247-1725-5.

Ručení za směnku

Ručí se tzv. *avalem* a ručitel je nazýván avalista. Ručitel vystupuje jako vedlejší dlužník v momentě, pokud nezplatí hlavní dlužník. To, že za směnku ručí tzv. třetí osoba, se pozná tak, že na směnce je doložka *per aval* a všichni, kdo jsou na líců směnky podepsaní, tak ručí.

Pokud se za směnku zaručí banka, nevystupuje jako vedlejší dlužník, ale jako hlavní dlužník. Toto ručení bankou je zpoplatněno.

Výhoda směnek

- *Závazky kryté směnkou jsou bezpečněji a rychleji vymahatelné.*
- *Směnku lze před dobou splatnosti akceptovat v bance a ta nám poskytne tzv. eskontní úvěr*
- *Snadný převod na jiné osoby.*
- *Díky jednoznačné a propracované právní úpravě jsou využívány i v mezinárodním měřítku.*

2.4.4 Nástroje platebního styku při dokumentárních platbách

Mezi další nástroje platebního styku patří tzv. dokumentární akreditiv a dokumentární inkaso. Tato forma platebního styku slouží k tomu, aby vše bylo dodáno či zaplaceno ve správné výši a v správném množství. U těchto forem platebního styku banky neuskutečňují pouze převod peněžních prostředků, ale banky také převádějí dokumenty, které jsou úzce spjaté se zbožím, a bez těchto dokumentů by nebylo zboží právně upotřebitelné.

Dokumentární akreditiv (DA)²⁴

Dokumentární akreditiv vznikl v době, kdy byla docela velká míra rizika při obchodování mezi subjekty z tuzemska se zahraničím. Dále je využíván u větších zakázek, kdy s klientem nemáme ještě takové zkušenosti, abychom dokázali určit, zda bude skutečně solventní a zaplatí.

Úplně jednoduše se dá říct, že vlastně kupující řekne své bance, pokud prodávající pošle po bance všechny potřebné dokumenty, může mu být vyplacena daná částka. Banka má vlastně závazek vůči prodávajícímu. Tento závazek je uhrazen z peněz klienta nebo je klientovi bankou poskytnut úvěr. Tímto způsobem má prodávající zajištěno, že mu bude zaplaceno. Kupující má jistotu, protože banka odpovídá za to, že dokumenty budou splňovat všechny podmínky a budou úplné a správné. Tím kdo dává příkaz k akreditivu je kupující, který ho sjednává písemnou smlouvou se svou bankou.

²⁴ Dokumentární akreditiv dále jen ve zkratce DA

Účastníci DA²⁵

Dokumentárního akreditivu se účastní čtyři subjekty:

- Na začátku je určitě důležitý příkazce akreditivu; je to kupující a je to ten, který dává bance instrukce k vystavení akreditivu.
- Na druhém místě stojí banka příkazce tzv. vystavující banka, která přijímá instrukce od příkazce a jedná na jeho žádost.
- Dále je to banka prodávajícího tzv. avizující, který kontroluje akreditiv a potvrdí jeho otevření svému klientovi.
- Posledním článkem je samotný prodávající, který musí splnit všechny podmínky akreditivu a předložit své bance příslušné dokumenty.

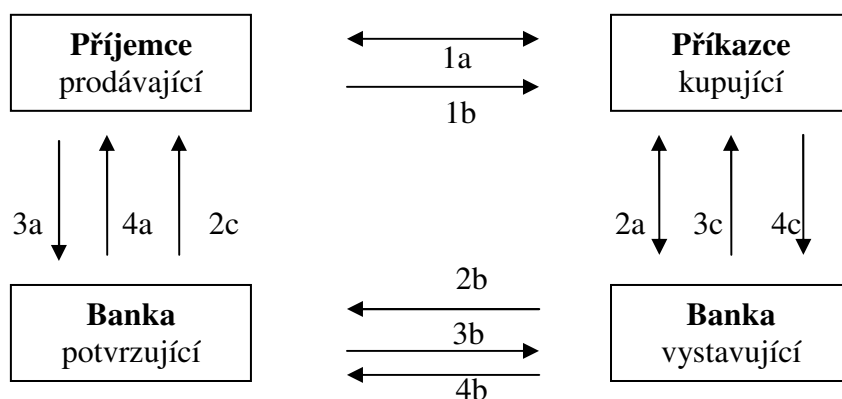
Odvolatelný a neodvolatelný DA

Odvolatelný DA je méně používaný, protože může být v jakékoliv fázi vystavující bankou uzavřen. Naproti tomu neodvolatelný pokud je jednou otevřen, nelze ho uzavřít, a proto lépe zaručuje plnění. Existuje i další rozdělení akreditivu, ale toto rozdělení je základní.

²⁵ MÁČE, M. *Platební styk klasický a elektronický*. 1. vyd. Praha: GRADA Publishing, 2006. 220 s. ISBN 80-247-1725-5.

Samotný průběh DA

Schéma 2.5 Průběh dokumentárního akreditivu²⁶

Legenda

- 1a uzavření kontraktu mezi dodavatelem a odběratelem
- 2a žádost o otevření dokumentárního akreditivu a podpis smlouvy o jeho otevření
- 2b otevření akreditivu s instrukcí avizovat nebo potvrdit
- 2c avizování akreditivu nebo jeho potvrzení a následné oznámení příjemci
- 1b dodávka zboží
- 3a předání akreditivních dokumentů bance příjemce
- 4a platba nebo akcept směnky
- 3b kontrola akreditivních dokumentů a jejich zaslání bance příkazce
- 4b platba resp. její krytí prostřednictvím nostro/loro účtů
- 3c kontrola akreditivních dokumentů a jejich předání příkazci
- 4c zatížení účtu příkazce

Výhody a nevýhody DA

Pro dodavatele je hlavní výhodou to, že pokud splní akreditivní podmínky, bude mu zaplacen. Ještě může kvalitní akreditiv použít jako záruku vůči svým dodavatelům. Pro odběratele je výhoda v tom, že pokud zvolí kvalitní zajištění, může požadovat při jednání z dodavatele výhodnější cenové podmínky.

Nevýhoda dokumentárního akreditivu vyplývá z toho, že jeho zpracování je velmi náročné, složité a při volbě tohoto platebního nástroje jsou vyšší bankovní poplatky.

Dokumentární inkaso (DI)²⁷

DI na rozdíl od DA otvírá prodávající. Ve srovnání s DA je pro prodávajícího méně jistým zajišťovacím nástrojem, ale je zde větší jistota zaplacení než u hladké platby. Z toho důvodu je velmi využívaným platebním nástrojem. Používá se v případech nižšího rizika platební neschopnosti.

Banka v tomto případě nemá závazek, ale pouze tvoří zprostředkovatele. Převezme inkasní dokumenty od prodávajícího na příslušném formuláři a pošle dokumenty bance

²⁶ MÁČE, M. *Platební styk klasický a elektronický*. 1. vyd. Praha: GRADA Publishing, 2006. 220 s. ISBN 80-247-1725-5.

²⁷ Dokumentární inkaso dále jen ve zkratce DI

kupujícího. Ta dokumenty převezme a oznámí to svému klientovi spolu s podmínkami, které musí splnit. Kupující na základě toho provede plnění.

Účastníci DI²⁸

Dokumentární inkaso stojí na čtyřech subjektech:

- Na začátku stojí prodávající (příkazce), který předkládá bance dokumenty včetně inkasních instrukcí.
- Banka prodávajícího (tzv.vysílající), která převzala dokumenty související s inkasem a zašle je bance od kupujícího.
- Banka kupujícího (tzv.inkasní), která předkládá inkasní dokumenty svému klientovi.
- A na konci je kupující, který na základě předložených dokumentů inkaso uhradí.

Druhy DI

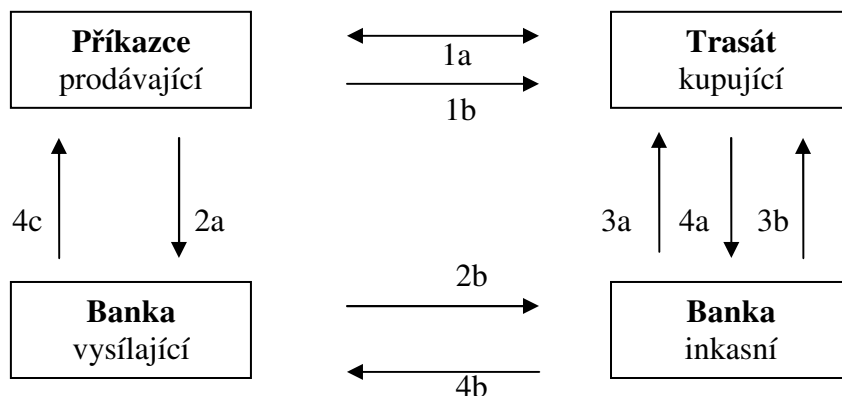
Za prvé je to *klasické tzv. dokumentární*, kdy spolu s inkasními dokumenty, na základě nichž se platí, se zasílají i určité obchodní dokumenty, které nesouvisí úplně s placením, např. dodací list atd.

Za druhé to může být *směnečné tzv. nedokumentární*, kdy jsou zasílány pouze inkasní dokumenty, na základě kterých klient zaplatí.

²⁸ MÁČE, M. *Platební styk klasický a elektronický*. 1. vyd. Praha: GRADA Publishing, 2006. 220 s. ISBN 80-247-1725-5. 67.str.

Samotný průběh DI

Schéma IV – 2.1; Průběh dokumentárního inkasa²⁹

Legenda

1a uzavření kupní smlouvy mezi dodavatelem a odběratelem

1b dodávka zboží

2a smlouva o obstarání inkasa a předložení dokumentů

2b příkaz k inkasu a zaslání dokumentů bankou dodavatele

3a avizování kupujícímu jeho bankou o obdržení dokumentů a podmínkách inkasa

4a zaplacení či akceptace směnky a splnění všech ostatních inkasních podmínek

3b vydání inkasních dokumentu bankou odběratele

4b převod plnění

4c převod plnění ve prospěch prodávajícího

Výhody a nevýhody DI

Je určitě levnější než DA, protože banka nepřebírá záruku, ale pouze zprostředkovává transakci a převod dokumentů.

Nevýhodou je určitě to, že pokud kupující nezaplatí, prodávající s tím nic nenadělá a nese veškeré náklady a rizika, protože banka se zaručuje jen za předání dokumentů, nebere na sebe závazek.

²⁹ MÁČE, M. *Platební styk klasický a elektronický*. 1. vyd. Praha: GRADA Publishing, 2006. 220 s. ISBN 80-247-1725-5.

3 Útlum klasické formy platebního styku a vývojové trendy elektronického bankovníctví

Klasická forma platebního styku se pomalu dostává do pozadí za elektronický platební styk, i když placení hotovými penězi bude mít mezi lidmi vždy své využití. Produkty elektronického bankovníctví jsou však v dnešním uspěchaném světě díky své jednoduchosti, rychlosti a pohodlnosti mezi lidmi ideální prostředek k placení. Proto s rozvojem technologií dochází stále k většímu využívání elektronického placení před klasickou formou placení, která ztrácí na svém významu.

3.1 Elektronické bankovníctví

Období, kdy v bankách a v jiných finančních institucích byly dlouhé fronty a lidé netrpělivě i několik hodin čekali na to, až budou moci podat platební příkaz či si vybrat nebo vložit peněžní prostředky na běžný účet, už je dávno pryč. Ani u doktora v čekárně nebývaly takové fronty jako v bance. Náklady na různé transakce byly vysoké. Banky byly všechny stejně konzervativní, odolné vůči jakýmkoliv změnám. Proto bylo třeba tomuto systému trochu odlehčit. Prvním prostředkem elektronického bankovníctví byly platební karty a s tím související bankomaty. Postupem času se začaly provozovat některé bankovní služby přes telefon či fax. Avšak bezpečnost u těchto prostředků nebyla v té době ještě tak dobře zabezpečena, a proto se k tomu klienti stavěli spíše skepticky. Hlavní zásadní zlom přišel v době, kdy se rozvinula éra počítačů, internetu a mobilních telefonů. V dnešní době je technologie tak vyvinutá a stále se vyvíjí, že člověk si zajde do banky založit účet, a pak už si účet ovládá sám na dálku. Pokud dnešní člověk jde navštívit banku, protože se najdou služby, které ještě nejde elektronické ovládat, již nestojí několik hodin ve frontě, ale je během pár minut obsloužen.

V dnešní době by banka s konzervativním rysem chování neuspěla. Musí co nejvíce pracovat na tom, aby nabídla svému klientovi takové služby, které mu ušetří nejvíce času a nákladů. Dnes už není elektronické bankovníctví konkurenční výhoda, ale standardní služba.

Pojem elektronické bankovníctví (přímé bankovníctví)

Pojem elektronické bankovníctví je v dnešní době hodně frekventovaným dvouslovím a je to vlastně komunikace s bankou pomocí elektronických zařízení. Elektronických prostředků využitelných ke správě účtu je mnoho. Pod pojem elektronické bankovníctví si ale laická veřejnost obvykle vybaví obsluhu účtu pomocí počítače a hlavně

internetu. Není to však pravda a produktem elektronického bankovníctví jsou všechny bankovní produkty, které obsahují v sobě nějaký ten kousek elektroniky.

Druhým pojmem, který vyjadřuje totéž, je pojem přímé bankovníctví. Tento pojem vychází z toho, že klient je se svou bankou spojen přímo, aniž by musel banku navštívit. Tohle dvousloví není mezi lidmi tak užíváno. Asi nejlepší je elektronického bankovníctví definovat takto: „Přímé bankovníctví znamená, že klient může být díky elektronickým prostředkům komunikace se svými penězi v kontaktu 24 hodin denně, 365 dnů v roce, ať je v zaměstnání, doma nebo uprostřed oceánu.“³⁰

3.1.1 Prostředky skrze které lze účet spravovat na dálku

Těchto prostředků je široké spektrum. Většinou existují různé kombinace produktů, které banka svému klientovi nabízí. Kombinování produktů zaručuje klientovi i vyšší míru ochrany, protože například pokud chce klient provést platbu pomocí internetového bankovníctví, musí zadat kód, který mu přijde sms zprávou. To je ale pouze jedna varianta a banky nabízí různé druhy prostředků a jiné zabezpečení.

Nejužívanější prostředky elektronického bankovníctví jsou:

- **Telefonní bankovníctví**
- **Mobilní bankovníctví**
- **Internetové bankovníctví**
- **Homebanking**
- **Platební karty**

Telefonní bankovníctví

Telefony jsou řazeny mezi ty prostředky, které byly historicky, po platebních kartách, na začátku rozvoje elektronického bankovníctví, a dodnes si zachovaly místo ve společnosti. Bankovní účet se dá pomocí této služby spravovat všude tam, kde dosáhne signál operátora nebo kde se nachází pevná linka. Klient může být se svou bankou v kontaktu nonstop a přitom nezáleží na typu telefonního přístroje (mobil či pevná linka) ani na jeho kvalitě a morální zastaralosti. Mobilní bankovníctví se stále rozvíjí a dostává jiný rys, avšak správa účtu hlasově má ve společnosti stále své místo.

Telefonní bankovníctví se dělí do dvou podskupin

- *Call centrum* – kdy na druhé straně telefonu je přítomen živý bankéř

³⁰ PŘÁDKA, M.; KALA, J. *Elektronické bankovníctví*. 1. vyd. Praha: Computer Press, 2000. 166 s. ISBN 80-7226-328-5.

- *Plně automatizované centrum* – klient řeší danou situaci s počítačem, který je na druhé straně

Banky nabízejí většinou obě služby. Živý bankéř řeší situace, které nelze vyřešit automatem.

Mobilní bankovníctví

Mobilní služby umožňují provádět všechny služby, které nabízí telefonní bankovníctví. Avšak tím, že se přes mobil dají posílat sms, se portfolio bankovních služeb, které lze provádět na tomto přístroji, hodně rozšiřuje. Klient může nejen získávat informace o tom, co se děje na jeho účtě, ale může provádět řadu platebních operací.

Mobilní bankovníctví není ve světě bankovního člověka na prvním místě, to jednoznačně patří internetovému bankovníctví. Důvodem jsou jednoznačně vyšší náklady a portfolio bankovních služeb, které lze na mobilu používat je omezenější. Mobilní svět však ještě stále má něco, co internet zatím nemůže nabídnout, a to je větší síťové pokrytí ve světě. Dokud bude internet takto omezený, bude mobilní bankovníctví vždy vyhledávanou službou.

GSM SIM Toolkit

Používání sms zpráv je určitě ulehčením, říká se tomu SMS banking, ale díky tomu, že se musí zadávat pokaždé znovu, není tak úplně pohodlné. Mnohem pohodlnější je určitě používat softwarové rozhraní GSM SIM Toolkit. Pokud mobilní přístroj má toto rozhraní a klient má ještě speciální SIM kartu, tak např. vytvoří příkaz v tomto software, a pak ho přímo z toho softwaru odešle jako sms. Po uskutečnění mu přijde zpět informační sms o provedení.

Průkopníkem této technologie byl i český Paegas. V dnešní době tuto službu nabízí všichni operátoři a většinou jí mají v nabídce všechny bankovní instituce. Výhodou využívání je zabezpečení sms zpráv, protože sms zprávy, které jsou posílány či přijímány skrze tuto službu, jsou šifrovány.

WAP

je velmi využívaná mobilní služba a to nejen pro bankovní služby, ale spektrum je mnohem širší. Jsou to tzv. webové stránky, které jsou ale upraveny pro malý displej mobilních telefonů.

Internetové bankovníctví

je nejvíce rozšířená služba mezi bankovní klientelou. Dokáže nabídnout uživateli rozsáhlé portfolio bankovních služeb. Klient může spravovat svůj účet 24 hodin 7 dní v týdnu a přitom náklady na provádění operací pomocí této služby jsou velmi nízké.

Internetové bankovníctví se mezi klienty rozšiřovalo hlavně se zvýšením úrovně samotného internetu a zvýšením možnosti k jeho přístupu. Pro banky znamená internetové bankovníctví velmi dobrý prostředek, díky kterému může klient spravovat svůj účet.

Při používání internetového bankovníctví klientovi stačí počítač s internetem a obyčejný internetový prohlížeč. Do internetových bankovníctví se klienti přihlašují pomocí identifikačních údajů, hesla nebo elektronických klíčů. Zabezpečení je na internetu nejzrádnější, proto se banky snaží co nejlépe klienta ochránit a nabízí mu to nejlepší.

Homebanking

má svou podobou a možnostmi hodně blízko k internetovému bankovníctví, jenže klient má v počítači nainstalovaný speciální software. Tento software má přímo od své banky a všechny operace a celou správu provádí přes tento software.

Na začátku, kdy byl ještě internet víceméně v plenkách, to fungovalo tak, že klienti přes tento software vyplňovali různé typy příkazů a formulářů, ty pak vytiskli podepsali a odnesli do banky. Situace nebyla ideální, proto se začaly tyto příkazy a formuláře přenášet elektronicky na různých médiích (diskety a cd). Postupem doby se začala používat k přenosu dat telefonní linka, ke které se počítač připojí pomocí modemu.

Výhodou homebanking je to, že některé požadavky se dají provádět, aniž je člověk připojen online. Výhodná je tato služba hlavně pro klienty, kteří využívají účetní systémy, protože homebankingové softwary jsou plně kompatibilní s těmito systémy.

Určitou nevýhodou je nutnost větší technologické vybavenosti pro využívání této služby (např. modem, určitý typ operačních systémů). Dále je nevýhodou složitější ovládání těchto softwarů oproti internetovému bankovníctví. Homebanking je využíván velkými a středními firmami. Běžní občané a malí živnostníci se spokojí s internetovým bankovníctvím.

Platební karty

jsou historicky první službou elektronického bankovníctví, která vznikla v Americe už na začátku 20. stol. U nás se začala objevovat až po revoluci. Ze začátku byla použitelnost platebních karet územně nebo institucí, která kartu klientovi k účtu vydala, omezená. Dnes se dá karta použít všude, bankomaty jsou na každém kroku a dnes se z nich dá jak vybírat, tak i vkládat prostředky na účet. Dále se dá kartou platit všude tam, kde mají platební terminály (v obchodech, restauracích, na čerpacích stanicích atd.)

Druhy platebních karet

Podle způsobu zúčtování máme tři typy:³¹

- **Debetní karta** – v případě čerpání peněz touto kartou, jsou čerpány pouze klientovy vlastní peníze (mnoho klientů nazývá platební kartu kreditní a přitom vlastní pouze debetní kartu).
- **Kreditní karta** – jejím prostřednictvím si klient od banky půjčuje peníze jako úvěr a potom ho postupně splácí. Při vlastnictví této karty nemusí mít klient založený účet v bance.
- **Charge karta** – je to méně známý pojem v české společnosti. Je to něco podobného jako placení na fakturu. Když peníze splatíme do určité doby nemusíme platit žádný úrok. Obvyklá splatnost je 14 dní.

Další rozdělení je podle druhu jakým se dá provést záznam na těchto kartách:³²

- **Elektronické karty** – záznam na tyto karty se provádí buď pomocí magnetického proužku na zadní straně karty nebo pomocí čipu. Tyto karty se dají použít všude tam, kde je elektronický platební terminál.
- **Embosované karty** – jsou karty, které obsahují reliéfní písmo s údaji o držiteli karty a číslo karty. Lze je využívat všude tam, kde elektronické karty, ale ještě k tomu se dají použít u obchodníků, kde není elektronický pokladní terminál. Obchodník použije tzv. imprinter, přes který se provede otisk platební karty na pokladní lístek.

Karetní asociace

Na světě je šest nejznámějších karetních asociací. Ty skutečně nejvíce známe, a které mají největší podíl na trhu, jsou ryze bankovní asociace VISA, EUROCARD MasterCard a Maestro. Další tři jsou nebankovní asociace a jsou to American Express, Japan Credit Burelu a Diners Club International.

Obrázek 3.1; Loga dvou největších asociací³³

³¹ MÁČE, M. *Platební styk klasický a elektronický*. 1. vyd. Praha: GRADA Publishing, 2006. 220 s. ISBN 80-247-1725-5.

³² MÁČE, M. *Platební styk klasický a elektronický*. 1. vyd. Praha: GRADA Publishing, 2006. 220 s. ISBN 80-247-1725-5.

³³ <http://www.bankovníkarty.cz/>

Doplňkové služby poskytované k platebním kartám

Karty nabízí svým majitelům různé doplňkové služby. Kdysi to bývalo pouze u karet vyšší kvality, ale dnes jsou některé služby poskytované i k obyčejným kartám, tudíž jsou dostupné i běžným lidem.

Mezi nejzajímavější služby patří určitě pojištění, např. pojištění úrazové nebo pojištění motoristy. I samotná karta bývá většinou pojištěna proti zneužití.

Jsou ale i jiné služby neméně zajímavé např. služba Express Check-out, kdy je možné opustit hotel, aniž by se uhradil účet za nocleh na recepci. Hodně aktuální je v dnešní době služba Cash-back, kdy za pomoci této služby je možné vybírat hotové peníze i mimo bankomat třeba v obchodě nebo na čerpací stanici.

Doplňkové služby se liší podle bank, každá banka nabízí něco jiného.

Ostatní prostředky elektronického bankovníctví

Prostředků elektronického bankovníctví je mnohem víc. Určitě stojí za zmínku ještě tzv. TV banka, která je provozovaná přes O2 TV.

3.2 Analýza vlastního výzkumu

Svým průzkumem jsem chtěl obohatit svoji bakalářskou práci o analýzu, v jak vysoké míře je využíváno elektronické bankovníctví, které produkty jsou nejvíce využívány. Dále jak jsou respondenti spokojeni s produkty elektronického bankovníctví a jestli je něco, co daná banka ve své nabídce služeb nenabízí, a oni by to uvítali.

3.2.1 Způsob výběru respondentů

Výzkum jsem prováděl pomocí papírových dotazníků. Rozdal jsem 100 dotazníků a všech 100 dotazníků jsem dostal zpět³⁴. Respondenty jsem vybíral čistě náhodně, bez jakéhokoliv kritériálního rozdělení.

Respondenty jsem vybíral z okruhu mých příbuzných, spolužáků, sousedů a přátel. Největší část dotazovaných je tvořena studenty a mladými lidmi. Proto tento vzorek lidí bude pro můj výzkum klíčově reprezentativní.

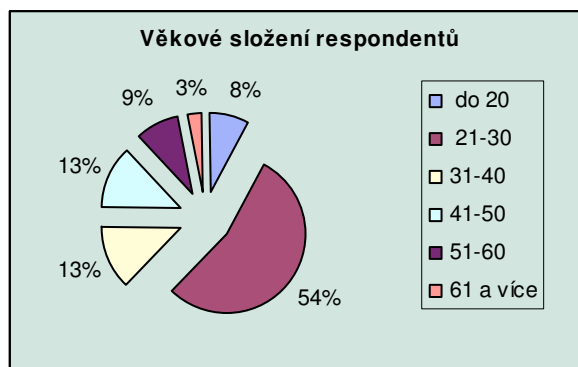
3.2.2 Analýza dotazníků

Dotazník jsem nejprve analyzoval podle otázek 1 - 17 a ke každé otázce jsem potom přidal i zhodnocení dle sociodemografických údajů. Vyhodnocení je slovní i grafické ve formě tabulek a grafů.

³⁴ Příloha č. 2

Podle pohlaví respondentů tvoří 60% ženy a 40% muži. Z hlediska sociální postavení mají největší zastoupení studenti a zaměstnanci, každá skupina tvoří 42% z celkového počtu. 11% respondentů tvoří podnikatelé a společníci ve firmě. Zbytek, to znamená 5%, tvoří důchodci. Věkově tvoří největší část respondentů skupina lidí ve věku 21-30, což je 54% respondentů, to je nejlepší reprezentativní vzorek.

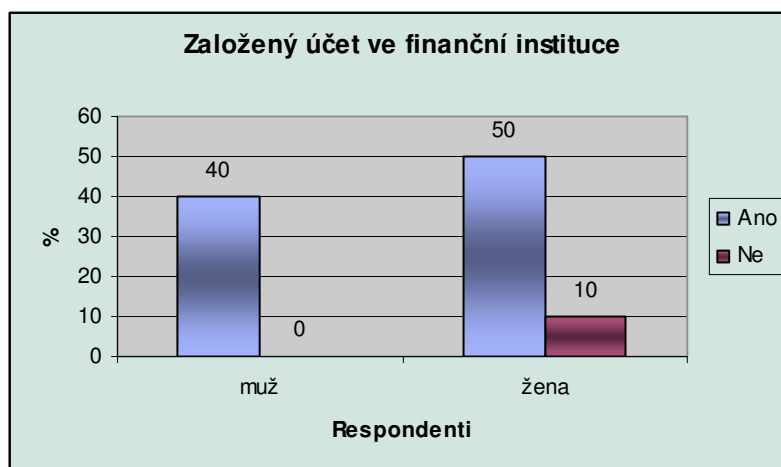
Graf 3.1; Věkové složení respondentů³⁵

Otázka č.1 - Máte založený běžný účet v bance či jiné finanční instituci?

Pouhých 10% respondentů odpovědělo, že účet nemá založený v žádné finanční instituci, tímto byli vyloučeni z reprezentativního vzorku a nemuseli dále odpovídat. Těchto 10% respondentů tvoří ženy, a to 6 studentek, 3 ženy v zaměstnání a 1 žena jako společník ve firmě. Největší podíl z hlediska věku tvoří 3 ženy do 20 let, 5 žen od 21 do 30 let.

Graf 3.2; Založený účet ve finanční instituci³⁶

Otázka č.2 - Ve které bance či finanční instituci máte účet veden (pokud jich je více, uveďte všechny)?

Největší podíl využívání tvoří mezi respondenty Česká spořitelna (největší banka v ČR z hlediska počtu klientů), u které má účet zřízeno 37 dotazovaných respondentů. Další

³⁵ Vlastní zdroj

³⁶ Vlastní zdroj

velmi využívané finanční instituce jsou Komerční banka: 19 respondentů, ČSOB: 15 respondentů a Poštovní spořitelna: 11 respondentů. Z toho vyplývá, že největší důvěru mezi občany mají největší finanční instituce v ČR.

Mužská část respondentů nejvíce využívá po České spořitelně (17 respondentů) Poštovní spořitelnu: 8 respondentů a méně využívá Komerční banku a ČSOB. Oproti tomu ženská část respondentů nejvíce využívá po České spořitelně (20 respondentů) služeb Komerční banky: 14 respondentů a podstatně menší část využívá služeb Poštovní spořitelny a ČSOB.

Mezi studenty je nejvíce využívána ČSOB: 11 respondentů. U zaměstnanců a důchodců je to jednoznačně Česká spořitelna (19 a 4 respondenti). Podnikatelská část respondentů je různorodá, hodně využívána je Raiffeisen banka.

U všech věkových skupin tvoří největší podíl využití Česká spořitelna, pouze u věkové skupiny do 20 let je využívána nejvíce ČSOB.

Tabulka 3.1; Míra používání různých finančních institucí³⁷

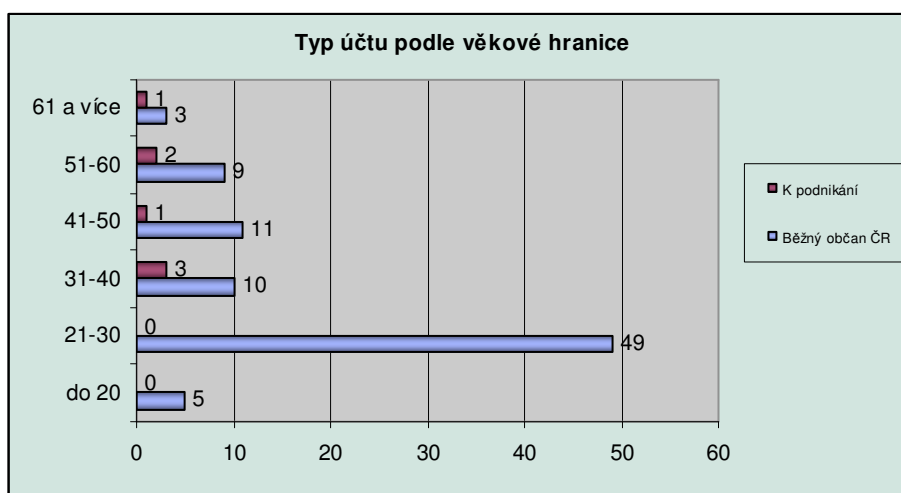
<i>Finanční instituce</i>	Student	Zaměstnanec	Podnikatel	Důchodce	Celkem
Fio banka	0	0	1	0	1
Ge Money bank	1	1	0	0	2
ING	0	0	1	0	1
Poštovní spořitelna	6	4	0	1	11
Unicredit bank	0	1	0	0	1
Česká spořitelna	11	19	3	4	37
ČSOB	11	2	2	0	15
AXA	0	0	1	0	1
Komerční banka	8	9	2	0	19
Oberbank	0	2	0	0	2
Raiffeisen bank	0	2	3	0	5
Mbank	2	2	1	0	5

Otázka č.3 - Účet využíváte jako běžný občan ČR nebo k podnikání?

Účet využívá většina respondentů (87) jako běžný účet pro občana ČR. Pouze 7 respondentů uvedlo, že využívá účet jako platební nástroj při podnikání. K podnikání používají účet respondenti od 30 let a výš (2 ženy a 5 mužů). Tři respondenti z řad studentů blíže uvedli, že používají tzv. Studentské konto.

³⁷ Vlastní zdroj

Graf 3.3; Účet podle věkové hranice³⁸

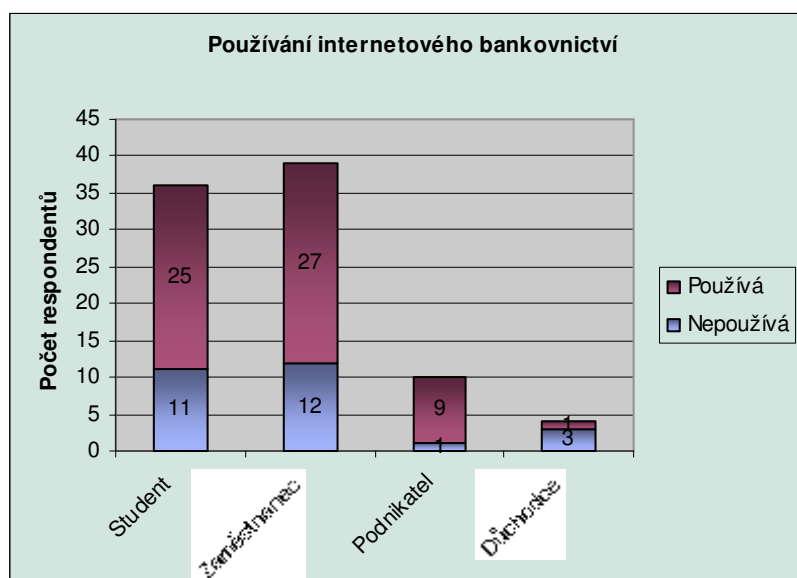
Otázka č. 4 – Využíváte služeb elektronického bankovníctví (pokud ano, které)?

Z celého reprezentativního vzorku 90 respondentů uvedl pouze jeden mužský respondent, že nevyužívá žádný produkt elektronického bankovníctví.

Platební kartu využívají skoro všichni dotázaní, pouze jedna podnikatelka uvedla, že platební kartu nevyužívá.

Internetové bankovníctví je ve velké míře využíváný produkt elektronického bankovníctví. Z 89 respondentů ho používá 63. Naplno využívají internetové bankovníctví podnikatelé. Všech 12 respondentů uvedlo, že ho používá. V převážné míře využívají internetové bankovníctví i studenti (25 z 36) a zaměstnanci (27 z 38). Nejméně oblíbené je internetové bankovníctví u důchodců, používá jej pouze jeden dotázaný respondent.

Graf 3.4; Používání internetového bankovníctví³⁹

³⁸ Vlastní zdroj

³⁹ Vlastní zdroj

Elektronický produkt homebanking používají pouze čtyři respondenti mužského pohlaví. Všichni jsou studenti ve věkovém rozmezí 21-30 let.

Telefonní bankovníctví nebo také mobilní bankovníctví používá 9 dotázaných respondentů. Tento produkt používá 5 žen a 4 muži. Nejvíce používaný je u respondentů v zaměstnaneckém poměru, naopak studentům není moc blízký.

Otázka č. 5 – Jak často využíváte služeb elektronického bankovníctví?

Denně používá služby elektronického bankovníctví 10 respondentů z celkového reprezentativního vzorku. Nejčastější odpověď byla alespoň jednou týdně, takto odpovědělo 36 dotázaných respondentů. Alespoň jednou měsíčně využije služeb elektronického bankovníctví každý čtvrtý dotázaný a 9 respondentů používá služby elektronického bankovníctví pouze svátečně. Deset dotazovaných na tuto otázku neodpovědělo.

Mužská část respondentů používá elektronické bankovníctví oproti ženám častěji. Denně používají elektronické bankovníctví převážně podnikatelé, oproti tomu větší část dotazovaných z reprezentativního vzorku studentů používá tyto služby pouze párkrát měsíčně. Důchodci a zaměstnanci použijí služby elektronického bankovníctví nejčastěji alespoň jednou týdně.

Tabulka 3.2; Míra využívání elektronického bankovníctví⁴⁰

	<i>Student</i>	<i>Zaměstnanec</i>	<i>Podnikatel</i>	<i>Důchodce</i>	<i>Muž</i>	<i>Žena</i>	<i>Suma</i>
Denně	3	1	6	0	6	4	10
Alespoň jednou týdně	9	21	3	3	18	18	36
Alespoň jednou měsíčně	14	10	0	1	9	16	25
Spíš jen svátečně	7	2	0	0	2	7	9

Otázky týkající se platebních karet.

Otázka č. 6 – Vkládáte či vybíráte raději hotové peníze z účtu (na pokladně či bankomatem)?

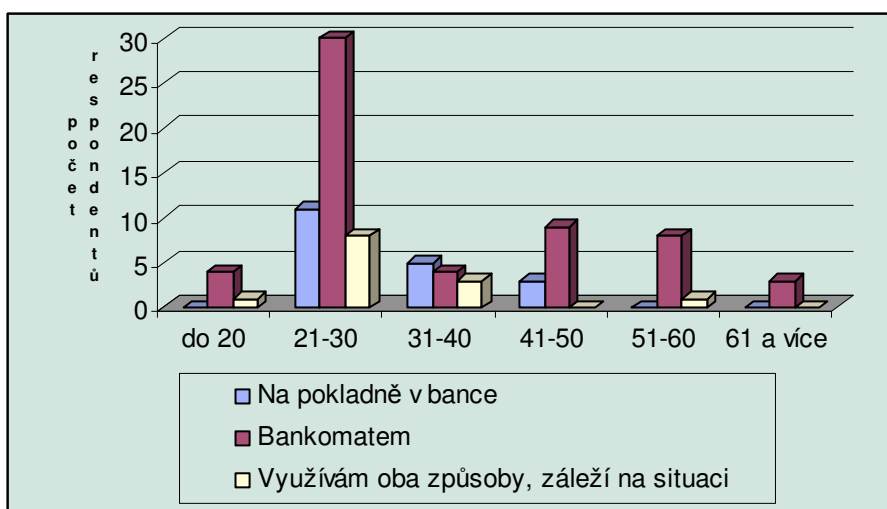
Většina respondentů, respektive 58 dotázaných z 90, vkládá nebo vybírá peníze z účtu pomocí bankomatu. Vklad hotovosti u přepážky banky preferuje 19 dotázaných respondentů. Zbytek dotazovaných odpovědělo, že využívá oba způsoby podle nastálé situace. Tito respondenti povětšinou uváděli, že pokladnu používají na vklady a bankomatem pouze

⁴⁰ Vlastní zdroj

peníze vybírají. Dále svou odpověď zdůvodnili tím, že pokud vybírají větší obnos, tak je pro ně bezpečnější výběr v hotovosti u pokladny nebo jim bankomat prostě větší obnos nevydá.

Mužská i ženská část respondentů preferuje poměrově stejně více výběr a vklad bankomatem než u přepážky v bance. Oba způsoby preferují spíše ženy, muži v převážné míře volí pouze jeden způsob. Všichni čtyři důchodci uvedli, že nejraději vkládají a vybírají peníze přes bankomat. Z 36 dotazovaných studentů 7 preferuje pokladnu, 5 respondentů oba způsoby a 24 respondentů preferuje bankomat. Zaměstnanci také raději používají bankomat 27 respondentů, 7 respondentů vkládá a vybírá u pokladny a oba způsoby má rádo 5 zaměstnaných. Odpovědi podnikatelské části respondentů jsou rovnoměrné.

Graf 3.5; Odpovědi podle věkové skupiny respondentů⁴¹

Otázka č. 7 – V obchodě atd. platíte raději hotovými penězi nebo platební kartou?

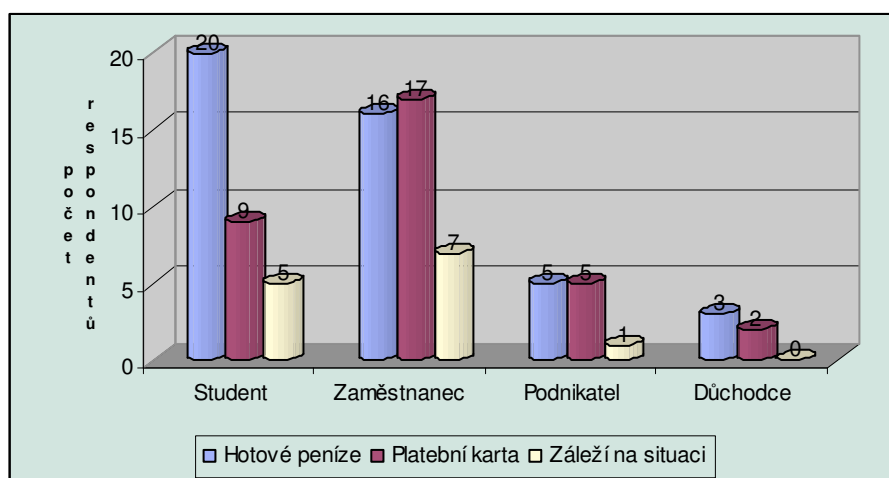
44 dotázaných uvedlo, že preferuje radši placení v hotovosti. Naopak 33 dotázaných preferuje platební kartu. Zbytek dotázaných volí mezi platební kartou a hotovostí dle situace. Nejčastěji to vysvětlují tím, že pokud mají platit větší částku nebo nemají u sebe tak vysoký obnos v hotovosti, platí kartou. Dva respondenti uvedli, že platí kartou vždy, ale ne vždy je možnost u každého obchodníka kartou platit.

Dotazované ženy raději platí hotově než platební kartou (26 žen preferuje hotovost a 16 platební kartu). U mužů je to půl na půl. Respondenti z věkové skupiny do 20 let, 21-30 a 60 a více mají blíže k placení hotovými penězi. U respondentů věkové skupiny 41-50 vyšla preference hotovosti a platební karty rovnoměrně. Pouze dotazovaní z věkové skupiny 31-50 měli blíže k placení platební kartou. Odpověď ze které vyplývá preference obou způsobů nejčastěji volili respondenti z věkové skupiny 21-30. Svou odpověď tito respondenti

⁴¹ Vlastní zdroj

zdůvodňovali nejčastěji tím, že záleží na výši částky. Nižší částky hradí spíše hotově a vyšší platební kartou.

Graf 3.6; Způsob placení podle sociálního postavení respondentů⁴²

Otázka č. 8 – Platební kartu máte debetní, kreditní nebo vlastníte obě?

Pouze debetní kartu vlastní 40 dotázaných. Naopak kreditní kartu vlastní 32 dotázaných. 16 respondentů uvedlo, že vlastní oba dva typy platebních karet.

19 respondentů z řad studentstva vlastní debetní kartu, 11 kreditní a 6 respondentů vlastní obě. U zaměstnaných respondentů je situace podobná, debetní kartu má 19 respondentů, kreditní kartu má 14 a obě vlastní 5 dotázaných. U podnikatelů je situace opačná. Nejvíce dotazovaných vlastní obě platební a pouze jeden respondent vlastní jen debetní kartu. Čtyři z pěti důchodců vlastní kreditní kartu a jedna důchodkyně má pouze debetní kartu.

Tabulka 3.3; Vlastnictví karet z hlediska pohlaví a věku⁴³

	Muž	Žena	do 20	21-30	31-40	41-50	51-60	61 a více	Celkem
Debetní	18	22	3	27	3	3	4	0	40
Kreditní	13	19	2	13	5	7	3	2	32
Oba typy karet	8	8	0	8	3	2	2	1	16

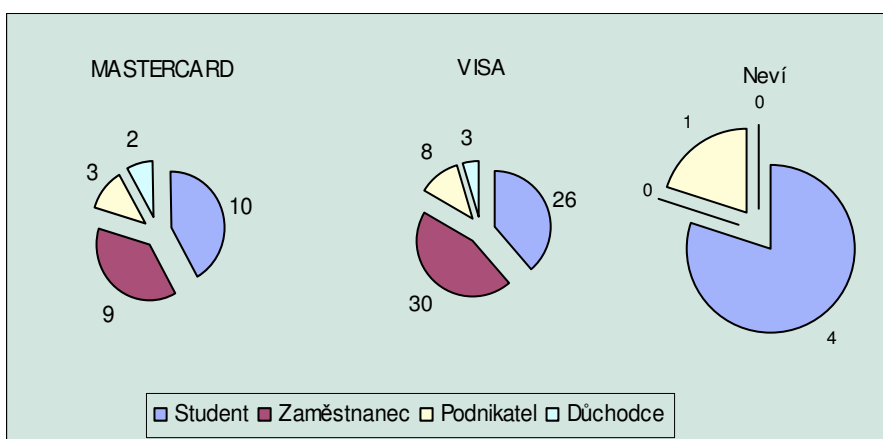
Otázka č. 9 – Od které karetní asociace máte platební kartu?

Platební kartu od společnosti MasterCard vlastní 24 dotázaných (půl napůl ženy i muži). Většina respondentů (67) vlastní kartu od karetní asociace VISA. Pět dotázaných žen uvedlo, že neví od které karetní asociace platební kartu vlastní. Takto odpověděly čtyři studentky a jedna podnikatelka.

⁴² Vlastní zdroj

⁴³ Vlastní zdroj

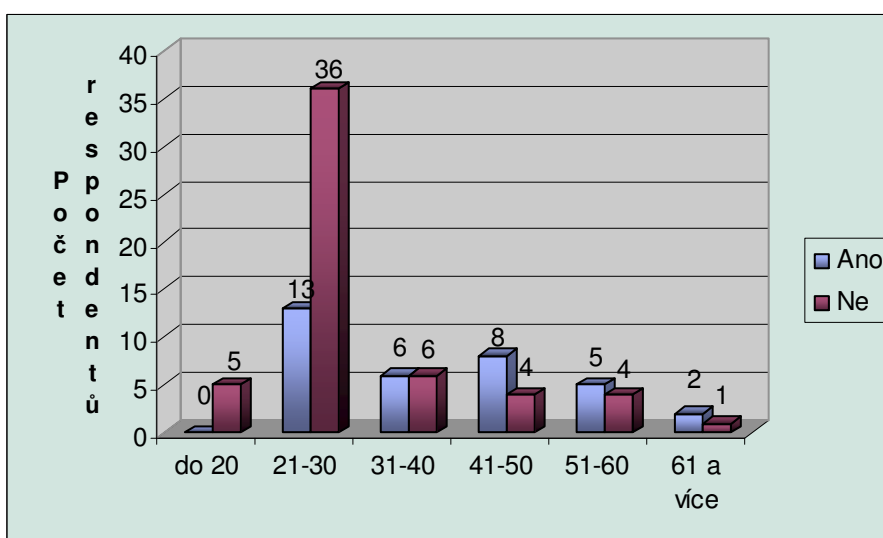
Graf 3.6; Karetní asociace podle sociálních skupin⁴⁴

Otázka č. 10 – Využíváte platební kartu v zahraničí?

Pouze jedna třetina všech respondentů používá platební kartu v zahraničí. Ze 40 respondentů mužského pohlaví používá platební kartu téměř polovina, 18 dotázaných. Oproti tomu z žen používá platební kartu v zahraničí ani ne jedna třetina z celkově dotázaných respondentek. Z porovnání podle věkové skupiny vyplývá, že čím jsou respondenti starší, tím je jim bližší používání platební karty v zahraničí. Respondenti ve věkové skupině do 20 let ještě vůbec nepoužili platební kartu v zahraničí a naopak dvě třetiny respondentů ve věkové skupině 41-50 platební kartu v zahraničí používá. Podle postavení v sociální skupině mají nejbližší k používání platební karty v zahraničí podnikatelé (7 z 10 respondentů uvedlo, že v zahraničí kartu využívá. Z řad studentů má k používání platební karty v zahraničí jedna třetina respondentů, u zaměstnaných větší polovina respondentů a z 5 důchodců používají platební kartu v zahraničí pouze 2 dotázaní.

Graf 3.7; Používání platebních karet v zahraničí z hlediska věku⁴⁵

⁴⁴ Vlastní zdroj

⁴⁵ Vlastní zdroj

Otázky týkající se internetového bankovníctví.

Otázky č.11 a 12 – Jste spokojeni se službami internetového bankovníctví a pokud ne co Vám nejvíce vadí?

Na tuto otázku odpovídalo 63 respondentů a pouze 3 respondenti mužského vzorku uvedli, že je internetové bankovníctví plně neuspokojuje. Podnikatel uvedl, že mu vadí zpoplatnění určitých operací. Studentovi nejvíce vadí nepřehlednost internetové bankovníctví u jeho banky a respondentovi ze sociální skupiny zaměstnaných nejvíce vadí některé nesmyslné poplatky a dlouhé prodlevy mezi jednotlivými operacemi.

Otázky č.13 – Je nějaká služba internetového bankovníctví, kterou byste uvítal(a) a Vaše banka ji nenabízí?

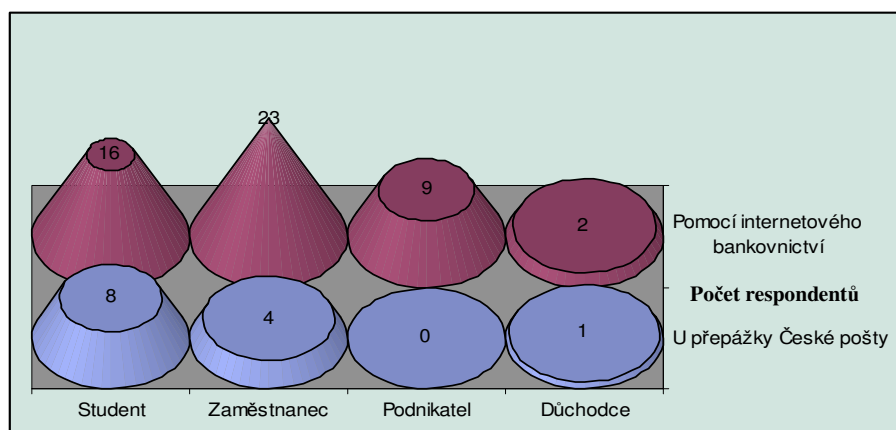
59 respondentů z celkových 63 dotázaných uvedlo, že není žádná taková služba, která by jim chyběla nebo odpověděli, že o žádné takové službě neví. Čtyři respondenti si dokáží představit nějaké služby, které by využili, ale jejich banka je nenabízí. Podnikatel využívající internetové bankovníctví od FIO banky uvedl, že mu chybí elektronické výpisy v pdf. Dvě ženy v zaměstnaneckém poměru uvedly, že by přivítaly lepší zabezpečení a druhá by uvítala ve svém elektronickém bankovníctví možnost dobíjet si kredit do mobilu. Čtvrtým respondentem byl student, který má zřízen účet u Mbanky a chybí mu možnost provádět platební operace v zahraniční měně.

Otázky č.14 – Pokud Vám přijde domů složenka, raději ji zaplatíte na poště nebo pomocí internetového bankovníctví?

Pro 50 dotázaných z celkových 63 respondentů je bližší placení složenky pomocí internetového bankovníctví. Pouze 13 dotázaných preferuje raději zaplacení složenky na přepážce České pošty.

Preference podle pohlaví je poměrově rovnoměrná. Podle věkových skupin je nejmenší převaha placení pomocí internetového bankovníctví nad Českou poštou u respondentů ve věku do 20 let a 41-50. Pouze 1 respondent z věkové skupiny 31-40 a 51-60 chodí platit složenky na poštu. Jedna čtvrtina z 28 dotázaných z věkové skupiny 21-40 uvedla, že preferuje placení na poště. Dle sociálního postavení respondentů preferuje placení internetovým bankovníctvím všech devět podnikatelů. Českou poštu mají nejvíce v preferenci studenti (8 z 24). U ostatních sociálních skupin převládá ve vysoké míře placení složenek pomocí internetového bankovníctví.

Graf 3.8; Preference placení složenek podle sociální skupin⁴⁶

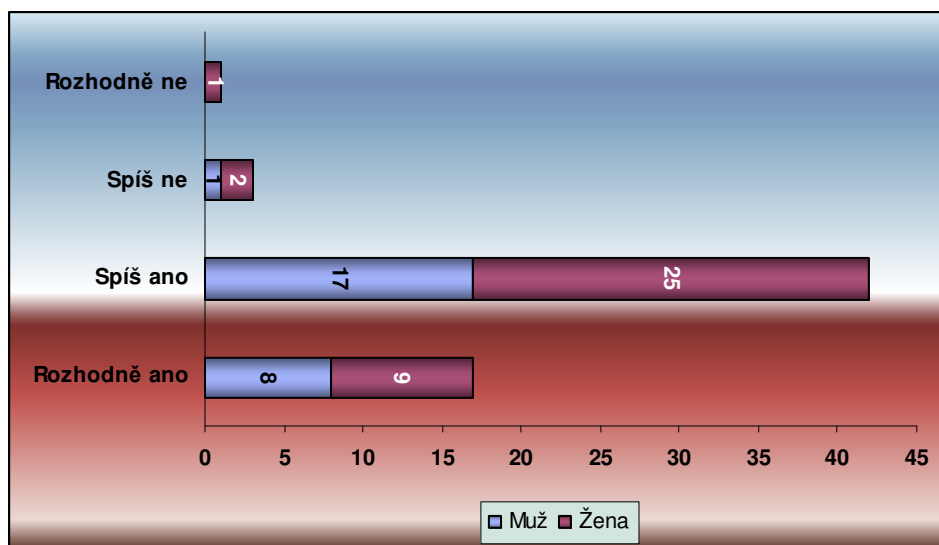

Otázky č.15 – Přejde Vám přístup do Vašeho internetového bankovníctví dostatečně chráněn?

Většina dotázaných má pocit, že správa účtu přes internetové bankovníctví je bezpečná. 17 respondentů odpovědělo rozhodně ano a 42 respondentů odpovědělo spíše ano. Negativní pocit mají pouze čtyři respondenti, tři ženy a jeden muž. Tři z nich mají pocit, že spíše není moc bezpečné a jedna žena si myslí, že rozhodně není bezpečné.

Podle sociálních skupin mají rozhodnější důvěru v zabezpečení respektivě i nedůvěru studenti a respondenti v zaměstnaneckém poměru. Podnikatelé odpovídali více váhavě a nejčastější jejich odpověď byla spíše ano. Podle věku mají více rozhodnější názor mladí lidé do 30 let. Respondenti po 30 letech a výše mají důvěru, ale spíše váhavou.

Graf 3.9; Přístup k bezpečnosti internetového bankovníctví podle pohlaví respondentů⁴⁷

⁴⁶ Vlastní zdroj

⁴⁷ Vlastní zdroj

Otázky č.16 – V čem vidíte největší nevýhodu internetového bankovníctví?

V této otázce měli respondenti volit jednu nevýhodu, mnohdy však zaznačili více odpovědí. Většině respondentům přišla jako hlavní nevýhoda to, že se člověk může snadno splést při zadávání údajů. Druhou nejčastější odpovědí bylo zabezpečení.

Tabulka 3.4; Největší nevýhody⁴⁸

	Student	Zaměstnanec	Podnikatel	Důchodce	Muž	Žena
Člověk se může snadno splést při zadávání údajů	20	18	2	0	12	28
Nemůžu se projít do banky s příkazy	1	1	1	0	2	1
Zabezpečení	11	10	3	2	14	12
Musím mít počítač	0	0	0	1	1	0
Při odesílání příkazu stránka někdy spadne. Potom nemám přehled, zda byl příkaz odeslán.	0	1	0	0	0	1
Komerční banka mi neumožňuje se připojit z jiného PC	0	1	0	0	0	1
Všude není internet	0	1	0	0	1	0
Často je služba nefunkční	1	0	0	0	0	1
Nejsou žádné nevýhody	6	10	4	2	12	10

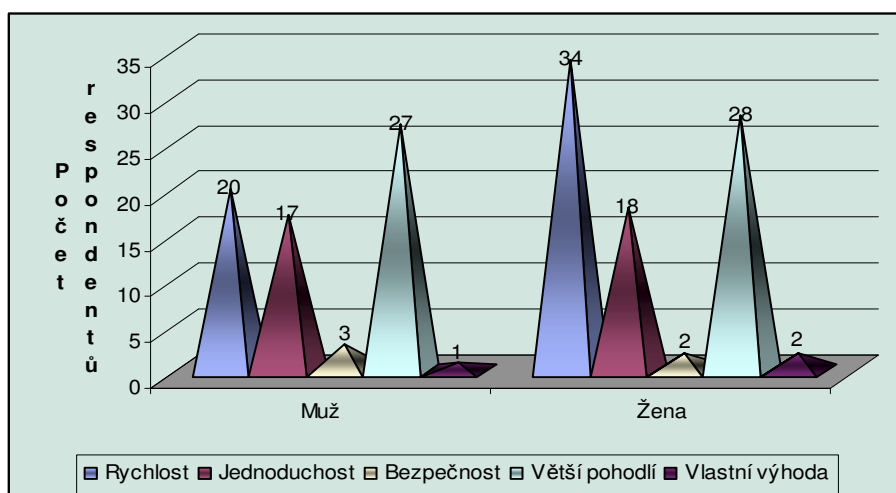
Otázky č.17 – V čem vidíte největší výhodu internetového bankovníctví?

Otázka byla opět stavěná tak, aby každý respondent vybíral pouze jednu odpověď. Někteří dotázaní zaznačili i všechny čtyři odpovědi. Za největší výhodu internetového bankovníctví uvedli dotázaní rychlost (54 respondentů) a větší pohodlí (55 respondentů). 35 respondentů uvedlo, že výhodou je jednoduchost internetového bankovníctví. Nejméně respondentů zaznačilo jako největší výhodu bezpečnost, pouze 5 dotázaných. Tři respondenti využili možnost uvést i vlastní jinou výhodu. Největší výhodou je pro dvě zaměstnané respondenty to, že to mají doma a je to levnější než u přepážky v bance. Muž z reprezentativního vzorku studentů uvedl, že největší výhoda je v tom, že nemusí stát v bance frontu.

Mužská část respondentů považuje za největší výhodu větší pohodlí při správě účtu (27 respondentů). Na druhou stranu většina žen vidí hlavní výhodu v rychlosti (34 respondentek). Dle věku vidí respondenti nad 41 let největší výhodu ve větším pohodlí naopak mladší respondenti považovali za největší výhodu rychlost. Z hlediska sociálního postavení byli odpovědi rozvržené poměrově stejně jak u celkového hodnocení. Bezpečnost a větší pohodlí je považováno za největší výhodu u všech sociálních skupin.

⁴⁸ Vlastní zdroj

Graf 3.10; Největší výhody podle pohlaví respondentů⁴⁹

3.2.3 VYHODNOCENÍ PRŮZKUMU

Z obecného hlediska vyhodnocení průzkum vyplývá, že 90 % respondentů má založený účet v nějaké finanční instituci. Respondenti spíše ukládají peníze do těch institucí, které mají v ČR velké jméno.

Z průzkum dále vyplývá, že, až na jednu výjimku, používá každý respondent, alespoň jeden produkt elektronického bankovníctví a polovina těchto respondentů používá služby elektronického bankovníctví minimálně jednou za týden.

Co se týče platebních karet mají u respondentů největší oblibu při vkládání a vybírání hotovosti. Použití při běžných nákupech není úplně vítané, spíš jen při nedostatku hotovosti. Ani placení kartou v zahraničí není u vybraných respondentů moc využíváno, je to způsobené také širokým spektrem mladých respondentů, kteří vyplňovali tento dotazník, a zatím neměli moc příležitostí v zahraniční platební kartu použít. Respondenti z řad podnikatelů spíše odpověděli, že platební kartu v zahraničí použili.

Z průzkumu dále vzešlo, že velký rozmach má internetové bankovníctví. 69 % ze všech respondentů, kteří využívají nějaký produkt elektronického bankovníctví, používá internetové bankovníctví. Jedinou skupinou, kde nedochází k takovému rozmachu, jsou důchodci a to se dá vysvětlit tím, že nemají tak blízko k internetu. Oblíbenost internetového bankovníctví vyplynula také z toho, že respondenti dávají větší přednost před placením na poště placením po internetu. Na širší rozvoj má určitě vliv i zabezpečení při správě účtu. Z průzkumu vyplývá, že zabezpečení účtu bývá velmi dostatečné. Hlavní nevýhodu vidí pouze v tom, že si jsou sami sobě bankéři a musí si dávat větší pozor při zadávání čísel účtu atd. Tuto nevýhodu však překonává řada výhod např. rychlost, větší pohodlí a jednoduchost.

⁴⁹ Vlastní zdroj

4 Porovnání produktů elektronického bankovníctví u různých bank

V této kapitole budou představeny tři největší finanční instituce v ČR, u kterých bude blíže rozebrána nabídka produktů elektronického bankovníctví, které dotyčná finanční instituce nabízí. Dále se zaměřím na porovnání těchto produktů.

4.1 Stručná charakteristika finančních institucí

4.1.1 ČSOB

Sídlo banky : Radlická 333/150, 150 57 Praha 5

Kód banky : 0300

Internetová adresa : www.csob.cz

ČSOB působí v ČR jako univerzální banka. V ČR se řadí mezi ty největší finanční instituce na bankovním trhu.

ČSOB založil stát v roce 1964 jako banku, která měla sloužit k poskytování služeb v oblasti financování zahraničního obchodu a služeb souvisejících s cizí měnou. V roce 1999 došlo k její privatizaci. Novým majoritním vlastníkem se stala belgická KBC Bank a je vlastníkem dodnes, kdy už je od roku 2007 po odkoupení všech podílů pouze jediným akcionářem. V červnu 2000 ČSOB převzala Investiční a poštovní banku (IPB) a tímto spojením došlo k jejímu většímu posílení na trhu a dostala se mezi špičky. Do konce roku 2007 působila ČSOB jako jedna banka na českém i slovenském trhu. Od roku 2008 už působí ČSOB v ČR i na Slovensku odděleně. V ČR působí ČSOB pod dvěma obchodními jmény a to ČSOB a Poštovní spořitelna.

Tím že je banka univerzální, zabírá široké spektrum klientů. Přes dětská konta až po seniory, malé živnostníky až po velké podnikatelské subjekty.

ČSOB nejenže poskytuje služby širokému spektru klientům, ale i portfolio služeb, které nabízí je velice široké. Kromě bankovních služeb, se zabývá dále např. pojišťovnictvím, penzijními fondy, službami, které se týkají financování bydlení a mnohé další.

4.1.2 Česká spořitelna

Sídlo banky : Olbrachtova 1929/62, 140 00 Praha 4

Kód banky : 0800

Internetová adresa : www.csas.cz

Tato banka začala svou existenci již roku 1825 a to ještě pod názvem Spořitelna česká. Mezi lety 1935 – 1945 byla násilně sloučena do tzv. československých peněžních

ústavů. V roce 1968 došlo k federativnímu rozdělení na Českou státní spořitelnu a Slovenskou státní spořitelnu. V roce 1992 byla Česká spořitelna privatizována na akciovou společnost. Od roku 2000 se Česká spořitelna řadí do skupiny bank Erste Group, což je jeden z hlavních představitelů ve střední a východní Evropě.

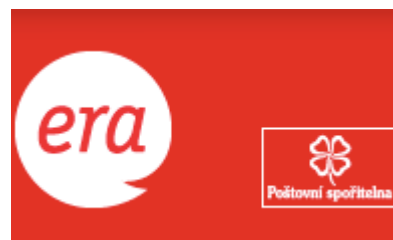
Česká spořitelna se řadí v ČR mezi ty banky, které jsou spíše orientované na drobnou klientelu, což jsou běžní občané, živnostníci a malé podniky. Dále u ní mají ve větším rozsahu zřízené účty obce a města. Je to však velmi moderní banka a dokáže nabídnout různorodé služby. Pokud se podíváme na trh, tak z hlediska množství klientů je největší bankou v ČR. Zabývá se i charitativní činností a v roce 2010 se stala Bankou roku. O České spořitelně se dá říct, že byla také první bankou, která zavedla ve ČR bankovního ombudsmana.

4.1.3 Poštovní spořitelna

Sídlo banky : Radlická 333/150, 150 57 Praha 5

Kód banky : 0300

Internetová adresa : www.postovnisporitelna.cz

Poštovní spořitelna funguje od roku 1991 a to pod názvem Poštovní banka. Název Poštovní spořitelna získala roku 1995, kdy přešla pod křídla Investiční a poštovní banky. Po jejím pádu se stala v roce 2000 součástí skupiny ČSOB. Poštovní spořitelna je druhá obchodní značka, pod kterou působí ČSOB v ČR. Mezi bankami v ČR má velmi stabilní pozici. Dnes se drží v ČR Poštovní spořitelna na předních příčkách v poskytování bankovních služeb. Za své postavení vděčí Poštovní spořitelna nejen tomu, že patří k ČSOB, ale hlavně rozsáhlou sítí poboček. Pobočky tvoří 52 finančních center, ale hlavně přes 3000 obchodních míst České pošty. Díky tomu, že má pobočky skoro v každé vesnici, je velmi vyhledávanou bankou hlavně u běžných občanů. Díky některým poštám, které jsou otevřené i o víkendech, získává vůči ostatním bankám taky hodně navrch. Poštovní spořitelna nabízí služby i podnikatelům, obcím či neziskovým organizacím. Co se týče kvality služeb, které nabízí, jsou plně srovnatelné s průměrnou bankovní špičkou v ČR. Na začátku roku 2010 udělala Poštovní spořitelna krok k přiblížení bankovních služeb všem. Tímto krokem bylo zavedení produktové značky ERA, která je zárukou jednoduchosti a srozumitelnosti.

4.2 Banky v číslech dnes

Tab. 4.1; Banka v číslech⁵⁰

	ČSOB	Česká spořitelna	Poštovní spořitelna
Poboček	247	664	3362
Bankomatů	772	1276	650
Klientů	3 074 (tis.)	5 265 (tis.)	přes 2 mil.
Uživatelů tzv. přímého bankovníctví	2 323 (tis.)	1 296 (tis.)	
Platebních karet v oběhu	2 033 (tis.)	1 276 (tis.)	

Těžko lze vytyčit nějaké porovnání, protože ne všechny údaje lze zjistit úplně aktuální nebo ke stejnému datu. Lze ale říct, že největší podíl co se týče klientů má v ČR jednoznačně Česká spořitelna. Česká spořitelna má taky největší síť bankomatů v ČR. Na druhou stranu největší podíl poboček a dostupnost ke klientům má díky České poště Poštovní spořitelna.

4.3 Porovnání produktů elektronického bankovníctví

4.3.1 Internetové bankovníctví

Produkty ČSOB

InternetBanking 24⁵¹

Díky tomuto produktu může klient spravovat účet z domu přes internet. Nepotřebuje žádný software navíc, protože se účet spravuje přes běžný internetový prohlížeč.

Poskytované služby

Informace o účtu, běžné platební operace, informace o podílových fondech a investicích, informace o penzijním připojištění, správa úvěrových produktů, žádosti o úvěrové produkty, služby pro platební karty.

Výhody a nevýhody InternetBanking 24

Mezi hlavní výhody tohoto produktu patří určitě nepřetržitý, pohodlný a bezpečný přístup k penězům, jednoduché ovládání, aktuální informace o stavech na účtu, kvalitní zabezpečení (čipová karta nebo metoda tří prvků (identifikační číslo, PIN, SMS klíč)) a finančně výhodnější elektronický platební styk.

⁵⁰ www.csob.cz; www.csas.cz; www.postovnisporitelna.cz;

⁵¹ <http://www.csob.cz/cz/Lide/Elektronicke-bankovnictvi/Stranky/CSOB-InternetBanking-24.aspx>

BusinessBanking 24 Online⁵²

Dá se říct, že je to podobná služba jako InternetBanking 24, ale je určená a upravená pro potřeby firem a podnikatelů.

Specifické služby

Import dávek příkazů k úhradě nebo k inkasu v Kč; export dat pro účetní programy; zobrazování, tisk a zasílání elektronických výpisů ve formátu PDF, TXT, HTML, XML.

Výhody a nevýhody BusinessBanking 24 Online

Specifickou výhodou této služby je kompatibilita s většinou účetních systémů s podporou vzájemné výměny dat. Dále je možnost autorizovat dva podpisy a banka zaručuje instalační a servisní služby od specializované firmy.

Produkty České spořitelny

Servis 24 Internetbanking⁵³

Prostředek pro správu běžného účtu na internetu za pomoci obyčejného internetového prohlížeče. Slouží pro běžné občany a živnostníky.

Výhody Servis 24 Internetbanking

Levné bankovníctví pro běžné občany i živnostníky; provádění běžných platebních operací v klidu a pohodlí domova; možnost dobíjet TWIST karty a O2 karty; možnost sjednání předschváleného spotřebitelského či kontokorentního úvěru, možnost jednoduchého a pohodlného nastavení změn osobního účtu; dostupnost z jakéhokoli místa v tuzemsku nebo v zahraničí a to 24 hodin 7 dní v týdnu a další.

Business 24 Internetbanking⁵⁴

Lze pomocí internetu provádět platební operace na běžných, vkladových i úvěrových účtech. Je dostupný na internetu česky i anglicky.

Specifické výhody

Jednoduché sjednání bez návštěvy pobočky; možnost nastavení společného jednání disponentů a jejich uživatelských práv; import jednorázových platebních příkazů z více účtů klienta najednou; jednoduchá realizace prodeje či nákupu cizí měny, přímé na pojení na účetní systémy, spolehlivá ochrana účtu (přihlašování pomocí klientského certifikátu).

⁵² <http://www.csob.cz/cz/Firmy/Podnikatele/Elektronicke-bankovnictvi/Stranky/CSOB-BusinessBanking-24-Online.aspx>

⁵³ <http://www.csas.cz/banka/nav/osobni-finance/servis-24-internetbanking/o-produktu-d00012838>

⁵⁴ <http://www.csas.cz/banka/nav/podnikatele-firmy-a-institute/velke-firmy/business-24-internetbanking/o-produktu-d00009062>

Produkty Poštovní spořitelny

Max internetbanking⁵⁵

Platební nástroj pro správu běžných účtů určený všem typům klientů.

Poskytované služby

Zadávání platebních příkazů; příkazů k inkasu; dobíjení kreditů mobilních telefonů u všech operátorů; komfortní vyúčtování; zjišťování zůstatku a historie pohybů na běžném, spořicí i úvěrovém účtu; možnost zřízení dalších produktů či služeb, možnost provádění online plateb v e-shopech a další.

Poplatky za služby internetového bankovníctví

Tab. 4.2; Poplatky za služby internetového bankovníctví⁵⁶

	InternetBanking 24	BusinessBanking 24 Online	Servis 24 Internetbanking	Business 24 Internetbanking	Max internetbanking
Zřízení služby	<i>zdarma</i>	<i>zdarma</i>	<i>zdarma</i>	<i>zdarma</i>	<i>zdarma</i>
Měsíční paušál za vedení služby	<i>zdarma</i>	<i>100,-</i>	25,- <i>(sporožirový účet)</i> 100,- <i>(běžný účet)</i>	<i>200,-</i>	<i>zdarma</i>

4.3.2 Telefonní bankovníctví

Produkty ČSOB

Linka 24⁵⁷

Pomocí této služby může klient účet spravovat pomocí pevné telefonní linky či mobilního telefonu. Účet může spravovat pomocí tzv. Call Centra, kdy na druhé straně linky je živý bankovní poradce. Druhou možností, kterou ČSOB nabízí jsou automatické hlasové služby, kdy si klient pomocí číslic na klávesnici vybírá z menu.

Výhody a nevýhody Linky 24

Výhody jsou: nepřetržitý přístup k penězům bez nutnosti mít k dispozici osobní počítač či připojení na internet; finanční zvýhodnění elektronických plateb; uživatelská podpora na lince okamžité pomoci, přehled o veškerém dění na účtu díky aktuálním informacím, bezpečnost služby je zajištěna identifikačním číslem a PINem.

⁵⁵ <http://www.postovnisporitelna.cz/Fyzicke-osoby/Ostatni/Stranky/Internetove-bankovnictvi-Max-Internetbanking.aspx>

⁵⁶ www.csob.cz; www.csas.cz; www.postovnisporitelna.cz;

⁵⁷ <http://www.csob.cz/cz/Lide/Elektronicke-bankovnictvi/Stranky/CSOB-Linka-24.aspx>

Hlavní nevýhodou oproti předchozímu produktu je jeho cena. Např. platby, které jsou provedeny touto službou, vyjdou podstatně draž, než kdyby se platba provedla přes InternetBanking 24.

Produkty České spořitelny

*Servis 24 Telebanking*⁵⁸

Nástroj sloužící pro obsluhu a správu účtu pomocí běžné telefonní linky. Správa účtu se provádí přes automatickou hlasovou službu nebo, při složitějších úkonech, přímo s živým bankéřem.

Výhody Telebankingu

Účet lze pohodlně ovládat prostřednictvím standardního nebo mobilního telefonu; lze jednoduše provádět běžné platební transakce; lze dobíjet kredit v sítích tuzemských operátorů; obsluha účtu je možná v tuzemsku i v zahraničí i, 24 hodin denně, 7 dní v týdnu; spolehlivé zabezpečení služby.

Produkty Poštovní spořitelny

*Max Phone*⁵⁹

Nástroj pro správu účtu pomocí telefonátu na pevnou linku Poštovní spořitelny. Pasivní operace lze provádět přes automatickou službu nebo, pokud si to klient přeje, s živým bankéřem. Aktivní operace musí klient provádět vždy přes živého bankéře, který operaci uskuteční. Potvrzení o provedené operaci je zasláno sms zprávou, e-mailem nebo faxem.

Pasivní a aktivní operace

Pasivní: informace o zůstatku na účtu, změna PINu, informace o neprovedených platbách, zkrácený výpis z účtu.

Aktivní: zadání či zrušení příkazu k úhradě, příkaz k inkasu, převody mezi klienta v rámci Poštovní spořitelny, dobíjení kreditů mobilních telefonů všech operátorů a další.

Poplatky za služby telefonního bankovníctví

Tab. 4.3; Poplatky za služby telefonního bankovníctví⁶⁰

	Linka 24	Servis 24 Telebanking	Max Phone
Zřízení služby	<i>zdarma</i>	<i>Zdarma</i>	<i>zdarma</i>
Měsíční paušál za vedení služby	40,- 20,- (v kombinaci s jinou službou)	25,- (sporožirový účet) 100,- (běžný účet)	<i>zdarma</i>

⁵⁸ <http://www.csas.cz/banka/nav/osobni-finance/servis-24-telebanking/o-produktu-d00013103>

⁵⁹ <http://www.postovnisporitelna.cz/Fyzicke-osoby/Ostatni/Stranky/Telefonni-bankovnictvi-Max-Phone.aspx>

⁶⁰ www.csob.cz; www.csas.cz; www.postovnisporitelna.cz;

4.3.3 Mobilní bankovníctví

Produkty ČSOB

Mobil 24⁶¹

Tato služba umožňuje klientovi spravovat účet pomocí mobilního telefonu díky technologii SIM Toolkit, což je podpora přídatných funkcí SIM karty. Klient má na displeji přehledné menu, pomocí kterého může provádět na svém účtu různé operace.

Hlavní výhodou je pro klienta nepřetržitý přístup k účtu, aniž by musel být připojen k internetu, a přitom je spravování účtu jednodušší a pohodlnější, než kdyby spravoval účet přes Linku 24.

Ochrana dat je zajištěna u této služby šifrováním dat při přenosu. Pro ještě větší ochranu při komunikaci s bankou má každá SIM karta vlastní šifrovací klíč.

Produkty České spořitelny

Servis 24 GSM banking⁶²

Účet je spravováno pomocí mobilního telefonu, který obsahuje speciální software, a zabezpečených sms zpráv. Aby mohla být tato služba zřízena, musí klient vlastnit mobilní přístroj podporující aplikaci SIM Toolkit a musí mít tzv. bankovní SIM kartu, kterou v ČR nabízí všichni tři největší operátoři.

Specifické výhody GSM bankingu

Prostřednictvím této služby lze provádět bankovní operace na všech typech účtů (sporožirový, běžný, atd.) a získat i aktuální informace o bance. Klient za uskutečněné transakce platí pouze cenu sms. GSM banking je služba s vysokým zabezpečením, protože zprávy odesílané a přijaté z banky jsou šifrované.

Produkty Poštovní spořitelny

Max Mobil⁶³

je služba pro dálkovou správu účtu pomocí mobilního přístroje. Účet se ovládá pomocí jednoduchého menu.

Poskytované služby

Zjišťování zůstatku a historie o pohybech na účtu; zadání či zrušení příkazu k úhradě nebo příkazu k inkasu; dobíjení kreditu u všech mobilních operátorů v ČR.

⁶¹ <http://www.csob.cz/cz/Lide/Elektronicke-bankovnictvi/Stranky/CSOB-Mobil-24.aspx>

⁶² <http://www.csas.cz/banka/nav/osobni-finance/servis-24-gsm-banking/o-produktu-d00013170>

⁶³ <http://www.postovnisporitelna.cz/Fyzicke-osoby/Ostatni/Stranky/Mobilni-bankovnictvi-Max-Mobil.aspx>

Poplatky za služby mobilního bankovníctví

Tab. 4.4; Poplatky za služby mobilního bankovníctví⁶⁴

	Mobil 24	Servis 24 GSM Banking	Max Mobil
Zřízení služby	<i>zdarma</i>	<i>Zdarma</i>	<i>zdarma</i>
Měsíční paušál za vedení služby	40,- 20,- (v kombinaci s jinou službou)	25,- (sporožirový účet) 100,- (běžný účet)	<i>zdarma</i>

4.3.3 Produkty pro internetové obchody

Produkty ČSOB

*Platební tlačítko*⁶⁵

Lze zařadit mezi velmi zajímavou službu, která je určena podnikatelům, kteří provozují internetový obchod. Důležité je, aby zákazník měl také zřízen účet u ČSOB. Pokud toto tlačítko nastaví podnikatel do své webové stránky, tak je zákazník po kliknutí přesměrován na stránky ČSOB. Pokud se zde přihlásí ke svému účtu přes nějakou svou službu elektronického bankovníctví, vyjede mu již připravená platba, kterou stačí jenom odeslat.

Nezměrnou výhodou je to, že odeslání platby je okamžité a zákazník nemusí nic vyplňovat, proto se nemůže ani splést. Pro majitele obchodu to má tu výhodu, že zákazník zaplatí hned po provedení nákup.

Produkty České spořitelny

*Platba 24*⁶⁶

je služba, která umožňuje přijímat bezhotovostní platby při nákupu v internetovém obchodě. Provozovatel internetového obchodu má vloženou službu Platba 24 na svých stránkách ve volbě, jakou formou má být zaplacen. Kupující, pokud má veden účet u České spořitelny, vybere tuto možnost a je přesměrován do internetového bankovníctví České spořitelny. Zde se mu po přihlášení objeví již připravená platba a on ji jen odešle.

Pro prodávajícího má tato služba výhodu okamžitého zaplacení, odpadá mu riziko nezaplacení při zasílání dobírkou a snižuje to i náklady. Dále má prodávající zaručeno, že mu bude zaplacen bezodkladně. Placení touto službou urychluje i samotný proces realizace objednávky, tím je služba sympatická i pro kupujícího.

⁶⁴ www.csob.cz; www.csas.cz; www.postovnisporitelna.cz;

⁶⁵ <http://www.csob.cz/cz/Firmy/Podnikatele/Elektronicke-bankovnictvi/Stranky/CSOB-Platebni-tlacitko.aspx>

⁶⁶ <http://www.csas.cz/banka/nav/podnikatele-firmy-a-institute/velke-firmy/platba-24/o-produktu-d00011604>

Poplatky za služby využívané v internetovém obchodě

Tab. 4.5; Poplatky za služby využívané v internetovém obchodě⁶⁷

	Platební tlačítko	Platba 24
Zřízení služby	<i>zdarma</i>	<i>zdarma</i>
Měsíční paušál za vedení služby	<i>zdarma</i>	<i>zdarma</i>

4.3.4 Jiné produkty

Produkty ČSOB

*Info 24 (Informační produkt)*⁶⁸

Díky této službě klient sice nemůže provádět platební transakce, ale má stále informace o všem, co se na jeho účtu stane, aniž by musel chodit na pobočku nebo zjišťovat informace pomocí jiných služeb elektronického bankovníctví. Informace banka zasílá buď na email nebo sms zprávou. Sms zprávy jsou zasílány ve standardní podobě, pokud ale klient využívá i službu Mobil 24, mohou být zprávy šifrovány a lépe chráněny.

O čem banka informuje

O aktuální zůstatku účtu (v definovaný čas a den); o dosažení určitého zůstatku na účtu; o zaúčtování platby tuzemského platebního styku; o zaúčtování platby zahraničního platebního styku; o podání platebního příkazu; o výběru či vkladu hotovosti v pobočce; o neprovedení platebního příkazu z důvodu nedostatku finančních prostředků na účtu; atd.

Pokud klient využívá této služby, můžou mu být výpisy z účtu zasílány elektronicky na email. Z toho vyplývá, že je to pohodlnější jak pro klienta, tak i pro banku, která ušetří na tisku a poplatcích České pošty a je to pro ní i rychlejší.

*Komfortní vyúčtování*⁶⁹

Tato služba je poskytována jako doplňková služba k InternetBankingu 24. Slouží k hrazení běžných výdajů domácnosti.

Papírové složenky, faktury a další, které chodí poštou, jsou nahrazeny elektronickými doklady. Tyto doklady klient zkontroluje a poté je může pohodlně uhradit pomocí služby InternetBanking 24.

Výhody komfortního vyúčtování

Veškerá vyúčtování jsou vedena na jednom místě a 18 měsíců bezplatně archivovány v internetovém bankovníctví; pouze kontrola údajů, vše je již předvyplněno; doručená elektronická vyúčtování jsou daňově uznatelná.

⁶⁷ www.csob.cz; www.csas.cz;

⁶⁸ <http://www.csob.cz/cz/Lide/Elektronicke-bankovnictvi/Stranky/CSOB-Info-24.aspx>

⁶⁹ <http://www.csob.cz/cz/Lide/Elektronicke-bankovnictvi/Stranky/Komfortni-vyuctovani.aspx>

Komfortní vyúčtování není ještě tak rozšířené, proto ho lze využívat pouze u služeb od společností ČSOB a UPC Česká republika. Na druhou stranu je to velice atraktivní služba tím, že ušetří hodně času. Proto se jistě brzy rozšíří i do portfolia jiných finančních institucí.

BusinessBanking 24 (Homebanking)⁷⁰

Rozdíl této služby oproti BusinessBankingu 24 On-line je v tom, že kromě toho, že klient používá internetové bankovníctví pomocí internetového prohlížeče tzv. online, tato služba nabízí i tzv. homebanking. Klient má nainstalovaný v počítači software, díky kterému může provádět některé bankovní operace i bez internetu.

Homebankingové služby

Získávání informací o účtu; běžné platební operace; zobrazování kreditních i debetních avíz, výpisy z účtů a kurzovní lístky; export a import dat do a z účetních systémů.

Hlavní výhodou je určitě možnost zadávat platební příkazy i bez připojení k internetu. Dále se dá využívat software na více počítačích a přitom má každý uživatel přidělený určitý rozsah práv.

Produkty České spořitelny

Business 24 Databanking⁷¹

je služba umožňující klientovi spojit se s bankou pomocí jeho ekonomického systému a provádět některé platební operace bez přihlašování do internetového bankovníctví. Klient má možnost provádět platby (jednotlivé i hromadné), kontrolovat zůstatky na účtech a stahovat si bankovní výpisy. Podmínkou zřízení této služby je aktivovaná služba elektronického bankovníctví a ekonomický systém, který podporuje propojení s bankou.

Výhody Databanking

Snížení nebezpečí chybovosti, které vzniká při ručním zadávání údajů; automatická výměna dat mezi ekonomickým systémem a bankou; aktuální data v účetnictví a okamžitý přehled o pohybech na účtu.

Produkty Poštovní spořitelny

TV Banka⁷²

je nástroj na správu účtu pomocí televizního ovladače. Není třeba, aby klient instaloval nějaký software navíc, stačí pokud využívá služeb O2 televize. Klient se přihlašuje v menu internetové televize identifikačním číslem a PINem úplně stejně jako u internetového

⁷⁰ <http://www.csob.cz/cz/Firmy/Podnikatele/Elektronicke-bankovnictvi/Stranky/CSOB-BusinessBanking-24.aspx>

⁷¹ <http://www.csas.cz/banka/nav/podnikatele-firmy-a-institute/velke-firmy/business-24-databanking/o-produktu-d00011400>

⁷² <http://www.postovnisporitelna.cz/Fyzicke-osoby/Ostatni/Stranky/TV-Banka.aspx>

bankovníctví. Potvrzení transakcí probíhá taky úplně stejně jako u internetového bankovníctví pomocí sms jednorázových klíčů.

Poskytované služby

Zadání příkazu k úhradě či příkazu k inkasu; dobíjení kreditu u všech českých mobilních operátorů; zjišťování zůstatků a historie pohybů na účtech.

Poplatky za ostatní služby elektronického bankovníctví

Tab. 4.6; Poplatky za ostatní služby elektronického bankovníctví⁷³

	Info 24²	Komfortní vyúčtování	Businessbanking 24	Servis 24 Databanking	TV Banka
Zřízení služby	<i>zdarma</i>	<i>zdarma</i>	<i>1400,-¹</i>	<i>Zdarma</i>	<i>zdarma</i>
Měsíční paušál za vedení služby	<i>zdarma</i>	<i>zdarma</i>	<i>230,-</i>	<i>Zdarma</i>	<i>zdarma</i>

¹V rámci zřízení této služby získá klient USB čtečku platebních karet.

²U služby Info 24 se účtuje poplatek za každou přijatou informační zprávu. Pokud zpráva přijde jako SMS je to za 2,-, faxem je to 10,-, poštou je to 20,- a emailem 1,-. Zprávy emailem jsou zdarma, pokud má klient zřízenou ještě jinou službu elektronického bankovníctví.

MultiCash

Službu elektronického bankovníctví MultiCash nabízí ve svém portfoliu služeb ČSOB (tzv. ČSOB MultiCash 24) i Česká spořitelna. Služba MultiCash má své uplatnění hlavně u velkých a středních podniků, kde se zpracovává větší rozsah příkazů. Dále se uplatní u klientů, kteří spravují více účtů. Služba MultiCash se dá používat pro správu účtu jak u banky, kde je MultiCash zřízen, tak i u jiných finančních institucí, kde je tento systém podporován. Pomocí této služby lze obsluhovat účty jak v tuzemsku, tak i v zahraničí. Pro některé klienty bývá MultiCash alternativním řešením v situaci, kdy nechtějí používat internetové bankovníctví a nemají možnost být s bankou propojení ekonomickým systémem.

MultiCash umožňuje provádění všech typů příkazů; informuje o aktuálních zůstatcích na účtech; poskytuje aktuální kurzovní lístky; informace o provedení či neprovedení platby; a mnohé další služby.

Instalace služby MultiCash stojí 5000,- nebo 8000,-. Pokud již používá MultiCash klient u jiné banky tak 2500,-. Měsíční poplatek činí 400,-. U ČSOB stojí instalace 5000,- a měsíční poplatek je 500,-.⁷⁴

⁷³ www.csob.cz; www.csas.cz; www.postovnisporitelna.cz;

⁷⁴ www.csob.cz; www.csas.cz;

5 Závěr

Cílem mé bakalářské práce bylo zachytit základní rozdělení platebního styku a nástrojů používaných při platebním styku. Zaměřil jsem se na vývoj elektronického bankovníctví v ČR. Cílem bylo nahlédnout na vývoj ze dvou různých směrů. Prvým směrem bylo analyzovat, jak běžný občan dnešní doby přistupuje k produktům elektronického bankovníctví. Analýzu a vyhodnocení jsem provedl na základě dotazníkového průzkumu. Druhý směr byl zaměřen na vývoj portfolia produktů elektronického bankovníctví, které dokážou dnes banky svým klientům nabídnout.

Dotazníkový průzkum byl klíčovým prvkem mé bakalářské práce. Pomocí vyplněných dotazníků jsem chtěl především zjistit, zda vybraní respondenti mají účet v nějaké finanční instituci a pokud ano, zda vyžívají ke správě svých peněz nějakou službu elektronického bankovníctví. Když už respondenti nějakou službu elektronického bankovníctví uvedli, zjišťoval jsem, jak často používají elektronické bankovníctví, a blíže jsem zjišťoval vztah respondentů k platebním kartám a k internetovému bankovníctví. U platebních karet bylo cílem zjistit, zda daní respondenti upřednostňují placení kartou před hotovými penězi, a jestli používají platební kartu i v zahraničí. Otázky týkající se internetového bankovníctví byly směřovány ke zjištění, zdali jsou respondenti spokojeni se službami, které nabízí jejich internetové bankovníctví a zda jim přijde správa účtu na tolik bezpečná, že jsou ochotni placení složenek na poště nahradit placením z pohodlí domova.

Ze zjištěných informací vyplynulo, že občané ve velké míře používají ke správě peněz různé finanční instituce a rádi používají produkty elektronického bankovníctví. Při výběru placení mezi hotovostí a platební kartou dávají velice často přednost platební kartě (hlavně v případě větších částek). I internetové bankovníctví je čím dál frekventovaněji využíváno. Tento fakt vyplynul z toho, že mnoho respondentů dává přednost zaplacení složenky pomocí internetu před frontami na poštách. Velmi mě potěšilo a překvapilo, že běžným občanům přijde placení přes internet dostatečně chráněné. Měl jsem vždy pocit, že je to jedna z největších slabin, kterou na internetovém bankovníctví běžní občané vidí. Z výzkumu vyplynul, také jeden negativní postoj k elektronickému bankovníctví. Lidé zatím moc nepoužívají platební karty v zahraničí. Podle mého názoru je to způsobeno větší obavou ze zcizení dat při placení v zahraničí. Na druhou stranu si myslím, že toto se může stát i u nás.

Doufám, že se mi podařilo dosáhnout cílů, které jsem si na začátku vytyčil, a to jak z hlediska teorie, tak i z hlediska praktické stránky platebního styku.

Seznam použité literatury a internetových odkazů

Knižní zdroje:

- [1] SKAUNIC, I.; VODOVÁ, P. *Platební a zúčtovací styk*. 1. vyd. Karviná: Slezská univerzita v Opavě; Obchodně podnikatelská fakulta v Karviné, 2005. 257 s. ISBN 80-7248-308-0.
- [2] MÁČE, M. *Platební styk klasický a elektronický*. 1. vyd. Praha: GRADA Publishing, 2006. 220 s. ISBN 80-247-1725-5.
- [3] HOUDA, M.; MARVANOVÁ, M. *Platební styk aneb platební a zajišťovací instrumenty ve vnitřním i zahraničním obchodě*. 1. vyd. BRNO: E.P.B.K., 1993. 246 s. ISBN 80-901-627-2.
- [4] PŘÁDKA, M.; KALA, J. *Elektronické bankovníctví*. 1. vyd. Praha: Computer Press, 2000. 166 s. ISBN 80-7226-328-5.

Internetové zdroje:

- [1] Základní informace o ČSOB a jejich produktech
Dostupné na: www.csob.cz
- [2] Základní informace o České spořitelně a jejich produktech
Dostupné na: www.csas.cz
- [3] Základní informace o Poštovní spořitelně a jejich produktech
Dostupné na: www.postovnisporitelna.cz
- [4] Zákony a základní právní úprava platebního styku
Dostupné na: www.business.center.cz
- [5] Různé informace o platebním styku, věštníky a statistické údaje
Dostupné na: www.cnb.cz
- [6] Informace o platebních kartách
Dostupné na: www.bankovnikarty.cz
- [7] Informace o platebním styku v podnikatelské činnosti
Dostupné na: www.businessinfo.cz

Seznam zkratek

Sb. – sbírka

s. – strana

vyd. – vydání

tab. – tabulka

stol. – století

atd. – a tak dále

např. – například

EU – Evropská Unie

ES – Evropské společenství

ČR – Česká republika

ČNB – Česká národní banka

ČSR – Československá republika

FO – fyzická osoba

PO – právnická osoba

SIPO – soustředěné inkaso plateb obyvatelstvu

DA – dokumentární akreditiv

DI – dokumentární inkaso

SMS – krátká textová zpráva

CD – kompaktní disk

ČSOB – Československá obchodní banka

IČO – identifikační číslo organizace

WAP - Wireless Application Protocol

Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce

Prohlašuji, že

- jsem byl seznámen s tím, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. – autorský zákon, zejména § 35 – užití díla v rámci občanských a náboženských obřadů, v rámci školních představení a užití díla školního a § 60 – školní dílo;
- beru na vědomí, že Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava (dále jen VŠB-TUO) má právo nevýdělečně, ke své vnitřní potřebě, bakalářskou práci užít (§ 35 odst.3);
- souhlasím s tím, že bakalářská práce bude v elektronické podobě archivována v Ústřední knihovně VŠB-TUO a jeden výtisk bude uložen u vedoucího bakalářské práce. Souhlasím s tím, že bibliografické údaje o bakalářské práci budou zveřejněny v informačním systému VŠB-TUO;
- bylo sjednáno, že s VŠB-TUO, v případě zájmu z její strany, uzavřu licenční smlouvu s oprávněním užít dílo v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- bylo sjednáno, že užít své dílo, bakalářskou práci, nebo poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠB-TUO, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly VŠB-TUO na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše).

V Ostravě dne

.....
jméno a příjmení studenta

Adresa trvalého pobytu studenta:
Zahradní 14; Štěpánkovice 747 28

Seznam příloh

Příloha č.1 Vzor žádosti o založení běžného účtu

Příloha č.2 Dotazník